

První list Korintským

Výkladové poznámky zpracoval Mgr. Karel Taschner, Th.D.

Vstupní pozdrav a díkůvzdání (1 K 1,1-9)

I/ Úvod

Apoštol Pavel založil sbor v Korintě na své 2. misijní cestě (Sk 18.1-18), kam přišel na podzim roku 50 po Kr. V té době byl Korint již přes jedno století římskou kolonií a byl hlavním městem římské provincie Achaje. Stal se důležitým kulturním a obchodním centrem. V městě bylo uctíváno mnoho bohů. Historik Strabón píše, že v chrámě bohyně lásky Afrodity působilo tisíc chrámových prostitutek. Město bylo příslovečné svou nemorálností. Jeden ze současníků popisuje Korint jako "ráj námořníků, nebe opilců a peklo pro ctnostnou ženu". „Žít po korintsku“ znamenalo cizoložit. Dopis byl napsán Pavlem na jaře roku 55 v době posledního roku jeho služby v Efezu při třetí misijní cestě (1 K 16,5-8).

II/ Představení pisatele dopisu, adresátů a pozdrav (v. 1-3)

Dopis v tehdejší řecko-římském světě začínal tím, že pisatel představil sebe, příjemce svého dopisu a pozdravem. Pavel se představuje jako „z vůle Boží povoláný apoštol Krista Ježíše“. Později „apoštolství“ označí jako dar Boží milosti (charisma). Tento dopis píše společně s bratrem Sothenem. Možná se jedná o představeného tamní židovské synagogy (Sk 18,17), který později přijal Krista. Nejedná se o spoluautora dopisu, ale zřejmě toho, kdo v době psaní dopisu doprovázel apoštola Pavla.

Dopis je adresován „církvi Boží v Korintu“. Jedná se o skupinky křesťanů, kteří se scházeli v různých soukromých domech v Korintě. Pavel nehovoří o své církvi, i když zde jeho působením vznikla, ale o „církvi Boží“. Dávejme si pozor na to, abychom nehovořili o „mé církvi“ nebo o „naší církvi“. Dopis je určen církvi tj. „posvěceným v Kristu Ježíši, povoláním svatým, spolu se všemi, kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista“. Být členem církve znamená být „posvěceným v Kristu Ježíši“, být „povoláním svatým“, povoláním (odtud řecký výraz pro církev – ekklesia tj. ti, kteří byli povoláni) ke svatému životu. Dopis je však určen nejen církvi v Korintě, ale „spolu se všemi, kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromážděni kdekoliv, jinde či u nás“. Patřit do církve na určitém místě znamená stát se součástí všech těch, kteří „kteří vzývají jméno našeho Pána Ježíše Krista, ať jsou shromážděni kdekoliv“. Apoštolský pozdrav obsahuje nejvzácnější dary od Boha Otce skrze Ježíše Krista. „Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.“

III/ Díkůvzdání za milost Boží v Kristu Ježíši (v. 4-9)

Nápadné je, jak Pavel děkuje za to, co pozitivního vidí v této církvi navzdory jejím mnohým slabostem. Pavel děkuje za Boží milost, jíž byli korintští obdarováni v Kristu Ježíši. Byli učiněni bohatými „v každém slovu i v každém poznání.“ V listu Korintským Pavel zvláště vyzdvihuje obdarování „dary milosti“, charismata, např. dar slova moudrosti, slova poznání (kap. 12 a 14). Stalo se tak proto, že na svědectví o Kristu odpověděli vírou a pokáním a přijali tak Ducha svatého, který jim tyto dary udělil. Mohou tak s důvěrou očekávat zjevení Pána Ježíše Krista, protože je Bůh povolal do společenství se svým Synem.

Protože každý věřící byl nějakým způsobem Bohem obdarován, každý křesťan je použitelný pro službu Kristu a jeho církvi. Toužíme-li i dnes po Božím požehnání, nesmíme se uzavírat používáním všech duchovních darů, které Bůh i dnes církvi udílí. Ti, v kterých přebývá Duch

svatý, potřebují stálou proměnu a růst v posvěcení. Tento proces růstu k duchovní zralosti má být patrný nejen při jednotlivcích, ale také pro společenství sboru.

Výsledkem je, že nemají žádného nedostatku v jakémkoliv daru, který je potřeba pro službu, kterou konají, když očekávají ne konec svého života, ale zjevení Pána Ježíše Krista. Toto očekávání druhého příchodu představuje radikální změnu jejich světonázoru. Ve světě, kde lidé nepatřící k elitě byly považovány za sociálně a politicky nedůležité, Pavel zdůrazňuje pravdu, že Kristus jim bude oporou, aby „byli bez úhony v den našeho Pána Ježíše Krista“. Sami ze sebe by toho nedosáhli, ale Bůh je povolal „do společenství jeho Syna Ježíše Krista, našeho Pána“ a je absolutně věrný, protože jeho zaslíbení nemohou selhat. Proto žádný z Božích dětí by neměl trpět vnitřním pocitem méněcennosti nebo neschopnosti, ale měl by hledět na Krista, který je dostatečný pro naplnění jejich potřeb.

Roztržky ve sboru (1 K 1,10-17)

I/ Podoba a důvod roztržek a sporů v Korintu

V tomto listu do Korintu apoštol Pavel řeší různé problémy, s nimiž se církev v Korintě musela vyrovnávat. Prvním velkým problémem bylo, že ve sboru došlo k roztržkám a sporům. „Roztržky“, řecky *schismata* znamená doslova rozštěpení, rozkoly, tehdy to byl také politický termín pro soupeřící strany nebo frakce. Dalším výrazem, kterým Pavel problém ve sboru označuje, jsou ἔριδες „spory“ nebo sváry, hádky rozbroje. Pavel se o tom dozvěděl od korintské ženy Chloé a jejího domu a považuje tento problém za velmi závažný.

Roztržky a spory se projevují tím, že věřící ve sboru vytváří soupeřící skupiny a přihlašují se k jednotlivým vedoucím jako jejich žáci, učedníci a vymezují se vůči ostatním. Korinťané, kteří byli obráceni a pokřtěni službou Pavla, Apolla nebo Petra se považovali, jak bylo v tehdejší kultuře obvyklé za jejich žáky, učedníky a prokazovali jim výlučnou loajalitu, což vedlo ke sboru k rozdělení na čtyři skupiny.

Pavlova strana se hlásí k Pavlovi, který jim zvěstováním evangelia posloužil k znovuzrození a stal se tak jejich duchovním otcem v Kristu (1 K 4,15). Není tedy překvapením, že mnozí byli na něj silně navázáni. Stojí za zmínku, že tři ze čtyř stran se nespojovaly s Pavlem. Jeho autorita byla zřejmě u značné části sboru vážně ohrožena.

Apollova strana. Apollos podle Sk 18,24-28 byl „muž vzdělaný a výmluvný, který dovedl přesvědčivě vykládat svaté Písmo“. Po Pavlově odchodu přišel do Korintu a „z milosti Boží velmi prospěl těm, kteří uvěřili. Ve veřejných rozhovorech překonával židy přesvědčivými důkazy z Písem, že Mesiáš je Ježíš.“ Zřejmě se na něj navázali předně ti, na které udělal dojem svým řečnickým obdarováním a schopností přesvědčivě vykládat Písmo tak, že ukazuje na Mesiáše Ježíše.

Petrova strana. Zřejmě se k ní hlásili předně křesťané ze Židů. Petr zřejmě Korint osobně navštívil a s ním i někteří jeho následovníci. Ve sboru se objevily legalistické tendence, zvláště v debatách o tom, zda je správné jíst maso obětované modlám (kap. 8-10). Zákonický postoj si žádá jasná nařízení a vzorce pro víru a chování, která přesně určují jednání v konkrétních situacích, to, co je dovoleno a co je zakázáno.

Kristova strana. Stranu, která se v Korintě hlásila ke Kristu, není snadné popsat. Zřejmě se jednalo o stranu, která si sama pro sebe nárokovala, že má bezprostřední spojení, jakousi horkou linku k Bohu a Kristu. Takoví lidé se domnívají, že jejich zkušenosti nemohou druzí hodnotit,

protože vlastní duchovní nadřazenost a stavět se proti jejich názoru znamená vzpouzet se samotného Bohu. Zřejmě skrze tuto stranu pronikaly do sboru v Korintě gnostické tendence, jež si nárokovaly zvláštní duchovní poznání.

II/ Řešením rozkolu je zaměření na Ježíše Krista

Vzhledem k tomu, jak Pavel ve svých listech vysoce zdůrazňoval význam církve a její jednotu, bylo pro něj velmi smutné a bolestivé, když slyšel o sporech a rozdělení mezi křesťany v Korintě. S velkou naléhavostí vyzývá církev: „*Prosím vás, bratří, pro jméno našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni byli svorní a neměli mezi sebou roztržky, nýbrž abyste dosáhli plné jednoty smýšlení i přesvědčení*“ (v. 10). Jedná se o jednotu na základě poznání i vůle. Lidské poznání i vůle, která činí rozhodnutí, však musí být založena na poznání Krista a jeho vůle. Jednota křesťanů je dána tím, že rostou v podobu Krista, osvojují si jeho myšlení („*My pak mysl Kristovu máme*“ 1 K 2,16) a rozpoznávají, jaká je Boží vůle. „*A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé*“ (Ř 12,2).

Pavlovým hlavním argumentem pro překonání nejednoty v korintském sboru je to, že rozdělení vzniká tam, kde křesťané jsou zaměřeni jinam než na Ježíše Krista. Kristus není rozdělen, a proto nesmí být rozděleno ani jeho tělo, církev. Pouze Kristus byl ukřižován, zemřel za naše viny a v něm je naše spasení. Pavlovo zvěstování evangelia bylo zcela zaměřeno na „*Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného*“ (1 K 2,2). Smíření a jednota mezi křesťany je ovocem smiřující oběti Kristovy na Golgotě. Služba Svaté Večeře Páně nám demonstruje jednotu, jež je Božím darem nám skrze smiřující dílo jeho Syna. Třetím Pavlovým argumentem proti nejednotě je to, že jsme byli pokřtěni ve jméno trojjediného Boha, který se stává jejich nejvyšším Pánem a autoritou. Nejvyšší autoritou se nesmí stát žádný člověk, ani ten, který jim posloužil k víře a pokřtil je. Pavel sám křtil jen výjimečně, tuto odpovědnost přenechal jiným. Své poslání viděl ve zvěstování evangelia o moci Kristova kříže. Toto musí tvořit jádro křesťanské víry a ostatní věroučné články je nesmí zastiňovat, nebo vytvářet bariéry mezi křesťany.

Apoštol Pavel je dobrým příkladem křesťanského vedoucího, který neprosazuje sám sebe, neusiluje o to být velkým v očích druhých lidí., podle svého vyjádření je „*nejmenší z apoštolů*“ (1 K 15,9) a vyznává, „*mně, daleko nejmenšímu ze všech bratří, byla dána ta milost, abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství*“ (Ef 3,8). Nemáme také nejmenší doklad o tom, že by mezi Pavlem, Petrem a Apollem trval nějaký spor nebo napětí.

III/ Rozdělení církve dnes a úsilí o jednotu

Rozdělení bylo vždy velkým problémem pro Boží lid a téměř každá novozákonní epištola pojednává o tomto tématu nebo jej aspoň zmiňuje. Skutky ukazují ideál opakovanými odkazy na rozhodnutí církve, které byly činěny pouze tehdy, když se rozhodli „*jednomyslně*“ (Sk 15,25;4,24).

Velkou odpovědnost při zachování jednoty církve mají předně její vedoucí pracovníci. Zvláště duchovně obdarovaní vedoucí jsou v pokušení, že namísto toho, aby v centru bylo Kristovo dílo, jeho smiřující oběť za naše hříchy, staví tam sebe sama. Věnují velkou pozornost předně těm, kteří je uznávají za duchovní autoritu a vážou druhé na svou osobu a své názory. Používá se metoda cukru a biče. Pokud někdo plně uznává autoritu tohoto vedoucího, pak je jím oceňován a roste i jeho postavení ve společenství. Pokud má však někdo jiný názor, odváží se protestovat nebo neposlechnout svého „*duchovního vůdce*“ bývá považováno přímo za vzpouru

proti Bohu. Takový se octne v izolaci, a pokud se ani poté nepoddá, je ze společenství odstraněn. Pokud je ve sboru několik vedoucích, kteří váží druhé jen na svou osobu a své názory, i když sami sebe zaštiťují autoritou Ježíše Krista a vedením Duchem svatým, pak to má vždy rozdělující a katastrofální důsledky pro křesťanské společenství. Rozkol a rozdělení v církvi je nejmocnější zbraní Satana. Nejednota církve Ježíše Krista zůstává jedním z největších skandálů, který kompromituje svědectví církve.

Odpovědnost za jednotu církve mají však nejen vedoucí pracovníci, ale každý z nás. Proto Ježíšova velekněžská modlitba k nebeskému Otci za učedníky má ve svém centru prosbu za jednotu Kristovy církve: „*aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že jsi mě poslal*“ (J 17,21). Také apoštol Pavel nás s naléhavostí vyzývá: „*Snášejte se navzájem v lásce a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje*“ (Ef 4,3).

Moudrost a moc Kristova kříže (1 K 1.18 - 2,5)

I/ Boží moudrost je lidem bláznovstvím a Boží moc je slabostí

Řekové a jejich duchovní elita, řečtí filosofové (dosl. znění - milovníci moudrosti) považovali za nejvyšší při člověku jeho rozum a používali jej k tomu, aby pochopili a svými slovy postihli podstatu všeho v tomto světě a tak to mohli i ovládat (Poznání je moc - Knowledge is power). Svůj intelekt používali k tomu, aby si vytvořili i boha podle svého vlastního obrazu. Jejich bůh je rozumný, ale apatický, neschopný citu. Bůh trpící na kříži, který smiřuje svět se sebou samým je pro řecké myšlení nesrozumitelné a směšné, prostě bláznovství.

Židé a jejich elita, znalci Mojžíšova zákona (zákoníci) věřili v jediného Boha, nejvyššího Pána (Hospodina) a nejmocnějšího Vládce nade vším, který lidem zjevil svoji vůli v Mojžíšově zákoně, a lidé musí poslušně plnit jeho příkazy. Bůh svoji moc zjevuje skrze divy a zázraky, které působí ve světě. Mesiáše si představovali tak, že prokáže zázračné projevy své moci a majestátu. Proto se Židé ptají Ježíše: „*Jaké znamení učiníš, abychom je viděli a uvěřili ti? Co dokážeš?*“ (J 6,30). Mesiáš trpící na kříži odporuje všem židovským očekáváním. Naopak je to pro ně důkazem, že Ježíš z Nazareta nemohl být zaslíbeným Mesiášem. Naopak je pro ně svědkem, „*protože ten, kdo byl pověšen, je zlořečený Bohem*“ (Dt 21,23).

Pavel však ukazuje, že ani moudrý člověk, filozof ani židovský zákoník nepoznává Boží moudrost, ale jejich moudrost je bláznovstvím. Pro Pavla moudrost tohoto světa (jak Židů, tak Řeků) vyrůstá z lidské vzpoury proti Bohu, z jeho odmítnutí poklonit se před Bohem. Potvrzuje to i citát z proroka Iz 29,14, „*Zanikne moudrost jeho moudrých a rozumnost jeho rozumných bude zakryta.*“ Bůh vykořeňuje lidskou pýchu, jakoukoliv moudrost, která není založena v Kristu ukřižovaném. Zatímco Židé si žádají zázračná znamení a Řekové hledají moudrost (v. 22), dokud se nevzdají spoléhání na své vlastní pojetí a pochopení, nikdy nepřijmou Boží moudrost v Ježíši Kristu, ale „*jsou na cestě k záhubě*“ (v. 18).

II/ Kristův kříž je Boží moudrostí a mocí ke spáse

Pro Pavla tedy jakýkoliv pokus zajistit spasení kromě jeho založení na Ježíši Kristu ukřižovaném je naprostým bláznovstvím. Pouze evangelium, poselství o Kristově kříži zjevuje Boží moudrost, která přesahuje všechnu lidskou moudrost a je mocí Boží ke spáse. Bohu se zalíbilo, aby právě tímto způsobem prokázal, že toto „*bláznovství Boží je moudřejší než lidé*“ (v. 25a). Svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém stvořitelském díle, a tak Boží moudrost připravila předivný plán spasení. Boží moudrost se zjevuje v Kristu ukřižovaném.

Moc Boží ke spasení a proměně člověka je nejmoudřejší a nejmocnější odpovědí na všechno: Kristus je „Boží moc a Boží moudrost“ (v. 24b), protože Bůh jej učinil „moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykoupením“ (v. 30b).

III/ Korintští křesťané jsou dokladem Boží moudrosti a moci

Pavel vyzývá korintské, aby si uvědomili jaké je jejich sociální postavení, koho si Bůh povolává, aby projevili povahu Boží moudrosti. Elita prvního století byla popisována jako lidé moudří, vlivní v politické sféře a původem urození. Z těchto lidí však nebylo mnoho Bohem povoláných. Bůh vyvolil ty, kteří jsou považováni za bláznivé, slabé a nuly. Bůh tak učinil se záměrem, aby se žádný před ním nemohl vychloubat. Vše je jen věcí Boží milosti. Vše co je potřebné, lze nalézt v Ježíši Kristu. Pro Pavla a pro všechny křesťany, moudrost, spravedlnost, posvěcení a vykoupení jsou v Kristu.

IV/ Služba apoštola Pavla je dokladem Boží moudrosti a moci

Od řečníka nebo mluvčího prvního století se očekávalo, že je schopen mluvit takovým způsobem, aby přitáhl pozornost ke svému zručnému používání řečnických zvyklostí. Řečník byl nazýván „kouzelný“, protože byl schopen svou řečí okouzlit posluchače. Jeho řeč byla představením. Mluvil tak, aby získal nekritický obdiv svých posluchačů. Pavel žádný z těchto triků nepoužíval, protože nekázal slovy moudrostí slov, tj. nepomáhal si řečnickou dovedností, což by odvádělo pozornost posluchačů od zaměření na kříž k samotnému Pavlovi.

Pavel připomíná svůj příchod do Korintu ve slabosti, v bázni a s chvěním. Učinil rozhodnutí, že se vzdá světské moudrosti a soustředí se na Ježíše Krista ukřižovaného. Zde je prubířský kámen (měřítko) všeho kázání. Pavlovo autoritativní poselství je nazváno evangelium a jeho obsahem je Kristův kříž. Kristus jej poslal kázat evangelium a ne si zabezpečovat následovníky.

I nám musí jít o to, aby Ježíš Kristus ukřižovaný byl jak hlavním tématem poselství církve, tak i centrem života každého křesťana. Mohou lidé, kterým svědčíme o Ježíši Kristu poznávat ne naši lidskou moudrost, ale moudrost a moc Boží? Mohou zakoušet moc Ducha svatého ve svém životě, která je schopna proměňovat jejich životy? Je třeba Boha pokorně prosit o to, aby ani naše víra se nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží.

Pravá moudrost Ducha (1 K 2,6-16)

Boží moudrost je zjevena skrze Ducha svatého. Pavel hovoří o pěti důležitých službách Ducha svatého:

I/ „Duch zkoumá všechno, i Boží hlubiny... nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží“ (v. 10-11). Právě tak, jako jedině duch člověka zná, co je v nitru člověka, tak také nikdo nepoznává Boha tak, jak jej zná Duch Boží (v. 11).

II/ Věřící v Krista „nepřijali ducha světa, ale Ducha, který je z Boha“ (v. 12). Duch svatý v nich přebývá.

III/ Duch svatý vyučuje věřící v Krista v pravém poznání Boží moudrosti.

„Abychom poznali, co nám Bůh daroval. O tom i mluvíme ne tak, jak nás naučila lidská moudrost, ale jak nás naučil Duch, a duchovní věci vykládáme slovy Ducha“ (v. 13). Ježíš slíbil svým učedníkům, že Duch svatý je „naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl“ (J 14,26) a „uvede vás do veškeré pravdy“ (J 16,13). Musíme si však pečlivě uvědomit

následnost: Duch vyučil Pavla, jako i ostatní apoštoly tak, že správně porozuměli Písmu Starého zákona a zjevil jim moudrost Boží skrytou v osobě a díle Ježíše Krista. Zjevení této Boží moudrosti předpovídal již prorok Izaiáš. „*Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují*“ (v. 9). Apoštolé, zplnomocnění Kristovi mluví pak vyučovali věřící a apoštolské svědectví je pro pozdější generace zachováno v 27 spisech Nového zákona. Pravdu Boží nacházíme v Božím slově. Pravá moudrost Božího Ducha je pro všechny věřící ve všech dobách zachovávána v Písmu svatém. V Bibli máme skrze Ducha svatého zaznamenány nejen inspirované myšlenky, ale inspirovaná slova. „*Slova, která jsi mi svěřil, dal jsem jim a oni je přijali*“ (J 17,8).

I dnes Duch svatý skrze slovo moudrosti, poznání, proctví zjevuje svou pravdu pro určitou konkrétní situaci a konkrétního člověka, ale nikdy to nemůže být v rozporu s pravdou zjevenou v Písmu.

IV/ Duch vede věřící k duchovní zralosti (v. 14-16).

ψυχικὸς „*Přirozený člověk*“ je ten, který nepřijal Božího Ducha, a proto ani „*nemůže přijmout věci Božího Ducha*“ a nemůže je chápat. πνευματικὸς „*Duchovní člověk*“ (ČSP) je „*Člověk obdařený Duchem*“ (ČEP), který může porozumět duchovním věcem, protože je Duchem vyučován. V 1 K 3,1-4 Pavel hovoří o „*tělesném člověku*“ (ČSP). Jedná se o nezralého křesťana, který je nedospělý v Kristu a nechává se vést jen svými tělesnými žádostmi a je jako nemluvně v Kristu.

Každý křesťan potřebuje růst k duchovní zralosti. Jedna ze známek dospělosti je schopnost rozlišování. Schopnost proniknout pod povrch života a vidět věci takové, jakými skutečně jsou. Neznovuzrozený člověk je duchovně slepý. Křesťan roste ve schopnosti duchovně rozsuzovat a chápat stále více vůli a mysl Boží. Mít mysl Kristovu neznamena být neomylný a chtít se stavět na místo Boha v životech druhých lidí. Znamená to mít v mysli Kristovy hodnoty a touhy. Znamená to myslet Boží myšlenky a nemyslet tak, jak myslí svět. Nespasený člověk v mnohém nerozumí křesťanovi a nemůže být nekřesťanem v duchovních věcech správně rozsuzován. Křesťan je však schopen rozumět nespasené osobě. Tak je třeba chápat v. 15, „*Člověk obdařený Duchem je schopen posoudit všechno, ale sám nemůže být nikým správně posouzen*“. Tento verš nesmí být vykládán tak, že člověk obdařený Duchem nemůže být rozsuzován dalšími křesťany. Pavel vyzývá k tomu, aby rozsuzovali slova těch, kteří si nárokují, že mají slovo od Pána (14,29) a dokonce aby věřící vyslovili soud nad těmi věřícími, kteří jsou neposlušní (5,3-5). Pavel ve v. 15 myslí předně na nespravedlivé odsudky nekřesťany nebo křesťany, kteří používají světské standardy.

V/ Inspirace Ducha svatého je nutná nejen pro vyučování, osvětlení a zmocnění učitelů v církvi, ale také pro ty, kdo jim naslouchají.

Ve v. 12-14 Pavel používá šest důležitých sloves k popsání služby Ducha v těch, kteří vyučují a v těch, kteří slyší evangelium: vyučujícím uschopňuje poznávat, mluvit, vysvětlovat, přijímajícím umožňuje přijmout, porozumět a rozsuzovat. Bez této služby Ducha není žádná komunikace a růst ke zralosti; Boží pravda je jinak nepochopitelná a věci Ducha jsou chápány jako bláznovství.

Křesťané tvoří vzájemně na sobě závislé společenství. Potřebujeme jeden druhého a vzájemně si v církvi naslouchat. Duchovní osoba je ta, která žije z Krista ukřižovaného a odmítá světskou moudrost, která poselství o moci Kristova kříže odmítá jako bláznovství. Žije v pokoře a je ochoten být pohrdán a považován za blázna pro Krista. Abychom slyšeli Božího Ducha,

musíme žít životem poslušného následování ukřižovaného Pána a musíme vždy naslouchat jiným, kteří se nechají vést Duchem svatým a projevují se při nich dary i ovoce Ducha svatého.

Správný pohled na Boží služebníky (1 K 3)

Jedním z hlavních selhání církve v Korintě byl jejich nesprávný pohled na křesťanské vedoucí. Příliš se zaměřili na jednotlivce, srovnávali jejich osobnosti a používali jednoho proti druhému. Potřebovali proto jasné vyučování o povaze a poslání křesťanských vedoucích a Pavel se tím zabývá v kap. 3 a 4. I dnes je důležité, aby církev znovuobjevila, co Písmo učí o křesťanském vedení. Aby ozřejmil falešnou a pyšnou moudrost Korint'anů, Pavel používá tři obrazy.

I/ Děti a dospělí (3,1-4)

Pavel ke korintským křesťanům „*nemohl mluvit jako k duchovním, ale jako k tělesným, jako k nedospělým v Kristu*“ (v. 1), protože se nechají vést žádostmi svého těla a jsou jako nemluvnata v Kristu. Zřetelně se to projevuje tím, že je mezi nimi „*žárlivost, svár a rozdělení*“ (v. 3). Záviděli druhým jejich obdarování, bylo zde málo lásky, pouze soutěživost. Existují dva druhy spasených lidí: dospělí a nedospělí (tělesní). Křesťan dospívá, když dovoluje Duchu, aby jej vyučoval a řídil jej sycením Slovem. Nedospělí křesťané žijí věcmi těla a málo se zajímají o věci Ducha.

Jaké jsou známky dospělosti? Dospělá osoba je schopna jíst tuhou stravu a nesyť se pouze mlékem. Mléko je abeceda Boží řeči tj. počáteční učení o Kristu. Hutný pokrm nám slouží k rozeznání dobrého a zlého (Žd 5,12- 6,3). Známkou duchovní dospělosti je praktikování vzájemné lásky a úcty. Děti se rády identifikují s hrdiny a bojují o to, kdo je mezi nimi největší. Když duchovní děti aspirují na to stát se vedoucími v církvi, dochází ke sporům a napětím. K vedení druhých je potřeba duchovní zralost, dospělost. Kazatelé mají pomáhat církvi, aby duchovně rostla a dospívala v Pánu. To se děje stálou, vyváženou službou Slova. Dospělí křesťané používají své dary k budování, zatímco nedospělí ke své vlastní chloubě, sebeprosazování a manipulaci. Služba v církvi zahrnuje lásku, sycení a kázně Boží rodiny, aby Boží děti dospívaly ve víře a stávaly se podobnými Ježíši Kristu.

II/ Sazení a zalévání (3,5-8)

Apollos a Pavel jsou služebníky a spolupracovníky na Božím díle. Pavel sázel, Apollos zaléval, ale pouze Bůh dal vzrůst. Důraz na službu je klíčový pro znovuobjevení biblické perspektivy na vedení. Ježíš vyučoval totéž. „*Kdo je mezi vámi největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží. Neboť kdo je větší: ten, kdo sedí za stolem, či ten, kdo obsluhuje? Zdali ne ten, kdo sedí za stolem? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který slouží*“ (L 22,26-27). Autorita v církvi vychází z těch, kdo nasazují ve službě své životy za bratry a sestry. Každá autorita, která hledá svůj osobní prospěch je světská autorita a je třeba jí odmítnout. Pavel však nechce snižovat důležitost různých služeb v církvi. Každý příspěvek k Božimu dílu je důležitý a každá řádná služba obdrží odměnu.

Sám Ježíš přirovnal lidské srdce k půdě a Boží slovo k semeni (Mt 13,1-9; 18-23). Pavel nazývá církev polem, které má přinést užitek. Úkolem služby je rozsévat sítě, kultivovat pole, zalévat rostliny a sklízet plody. Důraz je však třeba položit na Boha a ne na dělníky. Pavel a Apollos jsou pouze služebníky, kteří konají své úkoly. Je to však Bůh, který dává vzrůst.

III/ Základ a stavba (3,9-17)

Budova potřebuje jak základ, tak vrchní stavbu. Pavel položil základy tím, že zvěstoval Ježíše Krista ukřižovaného. Druzí staví na tomto základě. Přejde den, kdy se stane zřejmým pro všechny pravá podstata každé křesťanské práce, protože každá projde zkouškou ohně. Každá křesťanská práce je smíšené kvality. Mnohé z naší práce shoří. Ti, kdo uvěřili v Krista ukřižovaného, však mají věčný život a nemusí se bát zahynutí. Jsou svatým Božím chrámem. Stavíme na Kristu, ale někteří lidé používají dobrý materiál, zatímco druzí špatný. Druh materiálu určuje druh odměny, kterou dostaneme. Boha zajímá kvalita materiálu. Jsme Boží stavbou a musíme splňovat určité podmínky.

1/ Musíme stavět na pravém základě (v. 10-11). Tímto základem je Ježíš Kristus. Nesmíme si zakládat na významném kazateli nebo speciální metodě práce nebo věroučném důrazu, který považujeme za důležitý. Základ je položen zvěstováním evangelia Ježíše Krista. Základ je nejdůležitější částí budovy, protože určuje velikost, tvar a sílu vrchní stavby. Služba se na čas může zdát úspěšná, ale pokud není založena na Kristu, zhortí se a zmizí.

2/ Musíme stavět s pravým materiálem (v. 12-17). Pavel nemluví o lidech, protože křesťané jsou „živými kameny, z nichž se staví duchovní dům“ (1 Pt 2,5). Myslí zde na výklad a uplatňování Božího slova v životě člověka. Moudrost Božího slova je pokrm pro rodinu, símě pro pole a materiál pro chrám. Kniha Přísloví hovoří o moudrosti Božího slova jako pokladu. „Blaze člověku, jenž našel moudrost, člověku, jenž došel rozumnosti. Nabýt jí je lepší nežli nabýt stříbra, její výnos je nad ryzí zlato“ (Př 3,13-14; srov. Př 2,1-5; 8,10-11). Korint'ané se pokoušeli stavět svou církev lidskou moudrostí, zatímco měli záviset na moudrosti Boží, kterou nacházíme ve Slovu. Služebníci v církvi musí kopat hluboko v Písmu a vynášet z něho zlato, stříbro a drahé kameny a vkládat jeho pravdy do života lidí.

3/ Musíme stavět podle správného plánu (v. 18-20). Svět je závislý na honbě za vyšším postavením, vlivu a moci. Církev závisí na modlitbě, moci Ducha, pokoře, oběti a službě. Bůh má specifický plán pro každý jednotlivý sbor. Každý pastor a vedoucí musí usilovat naplňovat Boží plán ve svém životě i životě církve, jinak se chytí do pasti své vychytralosti.

4/ Musíme stavět s pravými motivy (v. 21-23). Pravým motivem vši služby je Boží sláva. Korint'ané se chlubili lidmi a to bylo špatné. Každý Boží služebník patří každému věřícímu. Věřící vlastní všechny věci v Kristu. V tom je naše svoboda a nemusíme s druhými soupeřit. My všichni patříme Kristu. V tom je naše odpovědnost.

Služebníci a správci (1 K 4)

Touto kapitolou Pavel uzavírá svou výzvu k jednotě korintského sboru. Předtím hovořil o špatném způsobu postoje k vedoucím pracovníkům (jejich přílišné vyvyšování) a nyní se zabývá tím, jak má být chápáno jejich skutečné poslání. Pavel používá dva specifické výrazy k popsání role vedoucích v církvi – „služebníci Kristovi“ a „správci Božích tajemství“. První znamená osobní zodpovědnost a poslušnost Kristu, v jehož službě je osoba angažována. Výraz „správce“ znamená toho, kdo pečoval o to, aby všichni v domě byli opatřeni jídlem i vším potřebným. Správce je služebník, který zařizuje vše pro svého mistra, ale sám nevlastní nic. Josef byl správcem v Putifarově domě (Gn 39). Odpovědností správce je být věrný svému Pánu. Nesmí se chtít zalíbit lidem, ale svému vlastnímu mistru. Pavlovi byla svěřena Boží tajemství tj. Boží moudrost, o níž hovořil v předcházející kapitole.

Kdekoliv církve následuje velká jména a je soustředěná na člověka, napodobuje tento svět. Vedoucí nemají být přemrštěně vyzdvihováni, ale respektováni jako Bohem určené autority pro pastýřskou službu v jejich středu. Pavel je si vědom, že není závislý na úsudku Korint'anů ani jakémukoliv lidskému soudu, ale je odpovědný Pánu. Dává jen to, co sám přijal od Pána. Nikdo nemá předčasně vynášet soudy. V den Páně budou záměry všech lidí postaveny do světla a Bůh každého spravedlivě posoudí. Ani vlastní svědomí nás neospravedlňuje. Dobré svědomí může mít křesťan jenom z toho důvodu, protože Bůh „*dává spravedlnost bezbožnému*“ (Ř 4,5) kvůli Kristově kříži.

Chloubou Korint'anů bylo přesvědčení, že byli velmi úspěšnou, živou a efektivní církví. Byli spokojeni se svou spiritualitou a duchovní kvalitou svého života. Považovali se za nasycené, bohaté, rozumné, silné, slavné a již nyní kralující s Kristem. Byli moudří ve svých vlastních očích, ale byli blázny v pohledu Božím. Záviseli na moudrosti a standardech tohoto světa. Stát se duchovně moudrým znamená stát se bláznem v očích světa (1 K 3,18).

Pavel před svým obrácením spoléhal na své vlastní síly. Když se setkal s Ježíšem Kristem a ve službě jemu prošel vlastním osobním utrpením, objevil, že duchovní síla, jež se projevovala v jeho službě, působila právě v jeho osobní slabosti. Silnými výrazy popisuje tento paradox ve v. 9-13. Zvláště v druhém listu do Korintu Pavel podrobně popisuje utrpení, které zakoušel jako Boží služebník a pohrdání, jemuž čelil tím, že odpovídal laskavě a žehnal těm, kteří jej haněli. Ochota trpět a pokora jsou dvěma důležitými charakteristikami služebníka Ježíše Krista. „*Neboť vám je z milosti dáno netoliko v Krista věřit, ale pro něho i trpět*“ (F 1,29).

Křesťané jsou současně králi i žebráky tj. jsou bohatí v Kristu a přesto pohrdání světem. Nikdy nedosáhneme na této zemi dokonalé blaženosti, nebudeme mít perfektní zdraví, stále žijeme ve smrtelném těle a jsme vystaveni zápasu s hříchem a ďáblem. Stále musíme bdít a modlit se. Žijeme v tomto porušeném světě, ale náš domov je ve věčném Božím království.

V závěru této kapitoly Pavel ukazuje, že nepíše korintským proto, aby je zahanbil, ale aby je napomenul jako své milované děti ve víře, které přivedl k životu skrze evangelium. Jako jejich duchovní otec je vyzývá, aby jednali podle jeho příkladu a napodobovali jeho způsob jednání v Kristu. Děti by měly následovat dobrý příklad svých rodičů. Pavel uzavírá tuto kapitolu závěrečným varováním. Bude-li Pán chtít, Pavel brzo přijde. Rád přijde s láskou a mírností, ale pokud to bude nutné, přijde jako trestající (obrazně s holí). Důležité však je, že přijde s mocí přítomnosti Božího království. „*Království Boží nezáleží v slovech, nýbrž v moci*“ (V. 20)

Případ krvesmilstva (1 K 5)

I/ Ve sboru se někdo dopustil krvesmilstva (incestu)

Někdo z členů sboru sexuálně žil se svou nevlastní matkou (5,1). Nejen Mojžíšův zákon to přísně zakazoval (Lv 18,8), ale i podle římského zákona měla být osoba za takové chování vyhnána z římské kolonie. Na místo, aby sbor byl tím zarmoucen, byl na to pyšný a chlubí se zřejmě svobodou, kterou mají v Kristu. Pavel však uplatňuje svou autoritu a žádá, aby vyloučili takového člověka ze svého středu. Výraz „*vydal satanu*“ znamená vyloučení z církve, kdy je člověk mimořádně zranitelný mocí Satana, protože mu chybí bezpečí uvnitř společenství věřících. Podobně v 1 Tm 1,20 Pavel hovoří o dvou lidech, „*kteří jsem vydal satanu, aby se odnaučili rouhat*“. Vyloučení je posledním krokem církevní kázně po soukromém napomenutí a napomenutí v přítomnosti dalších svědků (Mt 18,15-18).

Záměrem kázně je zde záchrana ducha člověka, i když Satanu je dovoleno, aby fyzické tělo člověka trpělo bolestmi a nemocemi až i podleho zkáze. V jiné situaci Bůh Satanovi dovolil, aby postihl Joba těžkými životními ranami a nemocí, aby se v nich osvědčila Jobova věrnost. Pavel hovoří o tom, že mu byl „*dán do těla osten, posel satanův, který mne sráží, abych se nepovyšoval*“ (2 K 12,7). I když toto utrpení (pravděpodobně nemoc) bylo samo o sobě zlé a sráželo jej, bylo však v rámci Boží prozřetelnosti Pavlovi dáno a nebylo od něho odňato navzdory Pavlovým vroucím modlitbám. Bůh ve své svrchovanosti může použít jako prostředek svého očištného působení, trestání a kázně i zlých věcí, které působí satan.

II/ V církvi je třeba konat kázeň.

Kázeň je nutná pro dobro jednotlivce, aby jeho duch byl spasen v den Páně poté, co činí pokání. Konání kázně je důležité také pro křesťanské společenství. Křesťané nemají soudit motivy druhých (Mt 7, 1-5), ale veřejný hřích v církvi musí být veřejně odsouzen a potrestán. Jeden zjevný hříšník, nad kterým není vykonána kázeň, může nakazit celé společenství. Večeři Páně máme slavit očištění od všeho zlého tím, že ze svých hříchů činíme pokání. Ve vztahu k okolní společnosti nemáme být jejími soudci, ale máme být pro ni modelem Božích standardů. Církev obvykle rostla nejrychleji a stala se nejzdravější, když v ní byla milující, ale také pevná církevní kázeň.

III/ Pavel v závěru kapitoly varuje před nesprávným chováním předně v pěti oblastech – sexu, peněz, vlastnictví, pití a jazyka.

Porušení křesťanských standardů vyžaduje konání kázně. Hřích v oblasti sexu je označen v Písmu jako smilstvo. Hřích v oblasti peněz je lakomství, chamtivost. Hřích v oblasti vlastnictví je lakota, hrabivost. Nemírnost v pití vede k opilství a k závislosti na alkoholu. Hříchem v oblasti jazyka je pomluva. Křesťané jsou odpovědní za zachovávání čistoty života v církvi. Pavel zakazuje postoj soudit ty, kteří žijí mimo církve. Ty bude soudit Bůh. Sbor má však konat kázeň při svých členech. Církev musí být očištěna od „*kvasu zla a špatnosti*“, věcí, které náležejí ke starému způsobu života.

Právní spory mezi věřícími – naše tělo patří Pánu (1 K 6)

I/ Právní spory mezi věřícími

Mezi elitou společnosti prvního století bylo zcela přijatelné vstupovat do civilních právních sporů, aby si potvrdili svou sociální a politickou nadřazenost nad ostatními. Při rozhodování v takových případech musela porota brát v potaz postavení a moc sporných stran a k tomu se přihlíželo i při udělování trestů. Některé osoby byly vylučovány od právních sporů vůči druhým; např. syn proti svému otci, otrok proti svému pánu, svobodný proti svému ochránci, občan proti vedení města a podřízený vůči svému nadřízenému. Soudci a porota byli úplatní. Na místo právního sporu mohla též probíhat mediace.

Pavel to považuje za opovážlivost, že se někteří křesťané odvažují vést spory před vedením města. Když svatí budou soudit svět a dokonce i anděly, pak jsou jistě kompetentní, aby byli schopni rozsuzovat běžné životní záležitosti. Cožpak nejsou schopni mezi sebou rozpoznat jediného rozumného, kdo je byl schopen rozsoudit? Vždyť Kristus žije v církvi a je dárce Boží moudrosti. V církvi budou vždy napětí, ale je třeba, aby zde byli ti, kdo jsou schopni naslouchat oběma sporným stranám a moudře tyto spory řešit. Řešit své soudní spory před nevěřícími znamená pro křesťany zrazovat své povolání. Lépe je trpět křivdu, než jí působit. Křesťané mají být ochotni odpouštět druhým a přijímat i zlé z rukou svých souvěrců.

II/ „Všechno je mi dovoleno“.

Pavel cituje toto heslo, které bylo v tehdejší společnosti oblíbené a podle kterého žili i někteří korintští křesťané. Pavel říká Ano ke křesťanské svobodě, kterou máme v Kristu, a dodává, že ne všechno prospívá a ničím se nenechám zotročit. Jako vážné varování vyjmenovává hříchy, které vylučují z účasti na Božím království. Nespravedlnost, sexuální nemorálnost, uctívání model, cizoložství, praktikování homosexuality, krádeže, lakomství, opilství, utržení na cti zabraňují vstupu do Božího království.

III/ V druhé polovině této kapitoly Pavel věnuje zvláštní pozornost našemu tělu.

Bůh stvořil naše těla, ale v důsledku hříchu jsou naše těla porušena a musíme se postavit zlým žádostem svého těla. Nejzávažnějším hříchem těla je smilstvo. Pavel naléhavě přikazuje „*Utíkejte před smilstvem!*“ (přítomný rozkazovací způsob znamená pokračující akci). πορνεία „*Smilstvo*“ je v řečtině nejširší výraz pro sexuální hřích, který zahrnuje jakoukoliv formu styku mezi dvěma jednotlivci, kteří nejsou spojeni v heterosexuálním manželství.

Podle dnešních zákonů platí, že si se svým tělem mohu dělat, co chci, pokud tím nepoškozují někoho jiného. Pro křesťana však platí, že nás Kristus vykoupil a se vším co jsme, i se svým fyzickým tělem patříme jemu. Boží záměr pro naše těla není, aby byla zmařena smrtí a rozkladem. Naše těla budou vzkříšena a proměněna tak, abychom v nich žili věčně v Božím království. Již nyní jsou naše fyzická těla údy Krista. Tak základní je již nyní naše spojení se vzkříšeným Pánem. Božím záměrem manželství je, aby se dva věřící stali jedním tělem. To je nejsilnějším důvodem toho, aby věřící nevstupoval do manželství s nevěřícím, nebo aby se stali jedno tělo s nevěstkou. Kdo se oddá Pánu, je s ním jeden duch. Naše těla jsou chrámem Ducha svatého, který v nás přebývá. Předtím, než Korint'ané začali zakoušet svobodu, byli otroky sami sobě, svým sebestředným tužbám a žádostem svého těla. Kristus je však vysvobodil, zaplatil za ně a nyní patří Pánu, aby svými těly slavili Boha. I pro každého z nás platí výzva apoštola Pavla: „*Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha*“ (v. 19c-20)

Manželství a svobodný stav (1 K 7,1-16)

Jedná se o nejdelší oddíl v Pavlových listech o sexualitě, manželství a svobodném stavu, který obsahuje životně důležité skutečnosti o těchto tématech.

I/ Muž a žena mají v manželství stejná práva i povinnosti (v. 1-6)

Pavel podle své vlastní situace usuzuje, že pro muže je lépe, když nemá sexuální styky s ženou. Aby však nedocházelo k sexuální nemorálnosti, ať má muž sexuální styky se svou ženou a žena se svým mužem. Pavel zdůrazňuje vzájemnost manželských práv a povinností mezi mužem a jeho ženou. Žádný z manželů nemá výlučné právo na své vlastní tělo, ale dávají jej k dispozici svému manželskému partnerovi. Jakékoliv sobectví a neuvážená nestřídmost ve fyzických aspektech manželství ohrožuje. Celý tento přístup k rovnoprávnosti a vzájemnosti byl v Pavlových dnech zcela revoluční a není samozřejmostí ani v dnešní naší moderní kultuře. Muž a žena si v manželství vzájemně patří a je třeba, aby byli vzájemně citliví na přání a tužby toho druhého včetně oblasti sexuality. Žádný však nesmí vyžadovat svá práva na úkor toho druhého, ale oba jsou na stejné rovině. Pro spokojenost v manželství Pavel zdůrazňuje podstatný význam sexuálního soužití. Jeho význam a smysl nelze vidět pouze v plození dětí.

II/ Dar svobodného stavu a dar manželství (v. 7-9)

Pavel by si osobně přál, aby všichni byli jako on tj. svobodní. Rozpoznává však, že každá osoba má svůj dar od Boha tj. být svobodný nebo žít v manželství. V církvi byl svobodný stav buď přeceňován (v katolické církvi důrazem na celibát kněží a mnišský stav), nebo je v moderní době podceňován, což je obojí proti Božím slovu. Svobodným a vdovám Pavel říká, že je pro ně lépe, když zůstanou v tom stavu, v kterém jsou. Je však lepší vstoupit do manželství, než být naplněn nekontrolovatelnými sexuálními žádostmi. Taková osoba má přijmout, že Božím darem pro ni je manželství.

III/ Rozvod v manželství (v. 10 -16)

Pavel předává jasný příkaz, který dal již Ježíš, že muž ani žena nemají odcházet od svého manželského partnera (Srov. Mk 10,11-12). V Matoušově evangeliu je uvedena jediná Ježíšem vyslovená výjimka, smilstvo, které připouští rozvod mezi křesťanskými manželi. „*Pravím vám, kdo propustí svou manželku z jiného důvodu než pro smilstvo a vezme si jinou, cizoloží*“ (Mt 19,9; srov. Mt 5,32). Pavel však uznává, že některé manželství se může ocitnout ve slepé uličce, kdy je nutné oddělení a žena od muže odejde. „*A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští*“ (v. 11).

Mít partnera, který není křesťanem, není důvodem pro věřícího partnera k oddělení se nebo k rozvodu. Pavel zde má na mysli manželství, která byla uzavřena předtím, než jeden z partnerů se stal věřícím. To, že věřící má uzavírat manželství pouze s věřícím je zřejmé z toho, že křesťanská vdova se nesmí znovu vdát s někým, kdo nesdílí křesťanskou víru (7,39). Pokud si nevěřící přeje zůstat, věřící partner jej nemá opouštět. Ustanovení manželství je Bohem dané ustanovení pro celé lidstvo a ne pouze pro křesťany (Gn 2,21-24). Manželský svazek má posvěcující vliv, protože Kristovo požehnání proudí z věřícího partnera na nevěřícího partnera. Kdyby vztah byl neposvěcen, zůstaly by i děti neposvěceny, ale takto jsou „*svaté*“ (v. 14). „*Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázáni. Bůh nás povolal k pokoji*“ (v. 15). Z toho lze učinit závěr, že takto rozvedený věřící může znovu vstoupit do manželství. Bůh povolal lidi, aby žili v pokoji a ne v neustálých rozbrojích. Neexistuje však žádná záruka toho, že se naplní naděje, že nevěřící partner uvěří.

V Duchovních zásadách Církve bratrské máme toto stanovisko k rozvodu v důsledku vlastního hříchu. „Rozvod v důsledku vlastního hříchu vyžaduje pokání. S lacinou milostí se před Bohem nedá kalkulovat (Mt 3,8), ale kde je opravdové pokání, tam je úplné odpuštění (1J 1,8-10; Iz 43,25; Žd 10,17). Ovoce takového pokání se projevuje ochotou zůstat svobodným nebo se smířit (1K 7,11). Nekající neodáváme. Nevylučujeme však ani tu možnost, že kající strana po čase obdrží z milosti Boží příležitost k novému začátku v novém manželství. Pokud již došlo k novému sňatku, pak kající strana má v novém manželství zůstat věrná“ (s. 59).

Boží osobní povolání (1 K 7,17-40)

I/ Pavel zde povzbuzuje k tomu, aby křesťané žili i nadále v tom postavení, v kterém se nacházeli, když je Bůh povolal k víře (v. 17-24).

Není vhodné spěchat se změnou vnějších okolností našeho života prostě proto, že jste se stali křesťany. Přísluví „Rozkveť tam, kde jsi zasazen“ se hodí do nejrůznějších kontextů. Kdo byl povolán jako Žid, nemá zatajovat svou obřizku. Někteří mladí Židé se pokusili popřít své židovství tím, že podstoupili chirurgický zákrok, který skryl jejich obřizku. Činili tak zvláště proto, aby dělali pokroky ve studiu na gymnasiu (zde sportovali nazi) nebo jako občané.

Židokřesťanům bylo zakázáno zříkat se svého židovství, aby stoupali na sociálním žebříku. Křesťané z pohanů neměli podstupovat obřízku. Obřízka nebo neobřízka není podstatná pro to, abychom se zalíbili Bohu, ale klíčová je poslušnost Božích přikázání.

Křesťané se neměli trápit ani tím, když v tehdejší společnosti byli v nejnižším sociálním postavení jako otroci. Když se však mohli stát svobodnými, pak toho mají využít. Křesťanský otrok má svou svobodu v Pánu. Svobodný občan, který se stane křesťanem, se stává otrokem Krista. Křesťané ani dnes nemají zlepšení svého společenského postavení považovat za klíč ke šťastnému životu. Měli by po svém obrácení opustit pouze taková povolání, která ohrožují jejich další duchovní růst.

II/ Pavel byl zřejmě též dotazován korintskými, co si myslí o těch, kteří byli povoláni k víře a nežijí v manželství (v. 25-35).

Pavel dává radu či doporučení, že vzhledem k tehdejší přítomné či nastávající tísní je pro člověka lepší zůstat svobodným. Připouští však, že není hříchem, když člověk i v těžké situaci života vstoupí do manželství. I dnes je třeba před vstupem do manželství zvážit všechny okolnosti. Pavel zdůrazňuje, že máme předně žít pro Pána. Člověk v manželství se však musí také starat o svého partnera. Svobodní věřící, kteří cítí povolání sloužit Bohu, by měli zkoumat své vlastní srdce, aby viděli, zda manželství jim bude pomáhat nebo bránit v jejich službě. Pavlovi záleží předně na tom, abychom se nenechali pozemskými starostmi odvrátit od naprosté oddanosti našemu Pánu. Mnozí z křesťanů smí z Boží milosti prožívat, jak šťastný domov a spokojené manželství jsou vzácným povzbuzením, když se manželé vzájemně povzbuzují a posilují v Božím díle.

V prvním století byli snoubenci právně vzájemně zavázáni, což mohlo být zrušeno pouze rozvodem. Někteří zasnoubení mladí muži se rozhodovali, zda vzhledem k současným tísnivým okolnostem v Korintě se mají ženit již nyní. Pavel v této situaci uvádí, že pokud se snoubenec domnívá, že by jednal vůči své snoubence nečestně, kdyby si jí nevzal za manželku a dvojice je k sobě vzájemně silně fyzicky přitahována, ať vstoupí do manželství. Pokud se rozhodl, že se s ní neožení a má v moci svou vůli, udělá lépe. Když Pavel sděluje tyto své postoje týkající se neprovdaných, záleží mu na tom, aby byl správně pochopen. „*To vám říkám, abych vám pomohl, ne abych vás uvedl do nesnází, ale abyste žili důstojně a věrně lnuli k Pánu bez rozptylování*“ (v. 35).

III/ V závěru této kapitoly Pavel zdůrazňuje důležitost celoživotního trvání manželství (v. 39-40).

Ovdovělí však mohou vstoupit do nového manželství, ale pouze s partnerem věřícím v Krista (v. 39). Pavlovým osobním názorem je, že křesťanská vdova bude šťastnější, pokud se znovu neprovdá. Církev od samého počátku přijímala zvláštní odpovědnost za vdovy ve svém společenství (Sk 6,1nn). Pavel udílí Timoteovi pokyny, jak si v péči církve o vdovy počínat (1 Tm 5,3-16).

Osobní svoboda a citlivost vůči druhým (1 K 8)

Apoštol Pavel v 8. - 10. kapitole odpovídá na další otázky korintských. Ukazuje na požadavky evangelia, které jsou závazné pro všechny křesťany. Pokud shrneme Pavlovy argumenty v této části jeho listu, je jasné, že se v podstatě jedná o svobodu. Existuje absolutní svoboda v Kristu (8,8; 9,19 10,25) a svoboda omezit svou svobodu kvůli bratru, jehož svědomí je méně silné (8,13; 9,12.15.19). Toto téma Pavel uzavírá příkazem, že všichni jej mají napodobovat, jako on napodobuje Krista (11,1).

Úvodní slova 8. kapitoly odkazují na to, že Pavel odpovídá na otázku, zda mohou jíst maso, které bylo obětováno modlám. Většina masa prodávaného na městských trzích pocházela ze zvířat obětovaných při obřadech v pohanských chrámech. Mohou je křesťané kupovat? Mohou je jíst, když je jim nabízeno v domech jejich přátel nebo je i jíst v pohanském chrámu? Pavel cituje z jejich listu „*všichni máme poznání*“ (v. 1b). Obsahem tohoto poznání je, „*víme, že modly ani bohové tohoto světa nic nejsou a že jest jen jeden Bůh*“ (v. 1a). Zřejmě někteří křesťané chodili do pohanských chrámů a jedli v chrámové jídelně maso modlám obětované. Podle jejich příkladu tak činili i další křesťané, nebo byli v nebezpečí tak činit. Někteří hájili své právo jíst v pohanském chrámu a jiní si tím nebyli jisti a žádali Pavla o odpověď na tuto otázku.

V korintském sboru byly dvě skupiny: legalisté zřejmě tvrdili, „Konej jen to, co přikazuje Zákon“, libertunisté ostře odpovídali, „Podle našeho poznání v Kristu a pod vedením Ducha svatého máme absolutní svobodu“. Pavlova odpověď zní: „*Poznání však vede k domýšlivosti, kdežto láska buduje*“ (v. 1c). Pravé biblické poznání, pravda je vždy spojena s láskou. Vždy je třeba se ptát, zda to co jim říkáme je motivováno láskou k nim, hledáním toho, co jim bude sloužit k dobrému. Kdo zná Boha a Bůh zná jej, tam je prohlubující se vztah lásky mezi námi a Bohem, ale také ve vztahu k druhým lidem.

Korintští si zakládali na tom, že byli bohatí v duchovním poznání (1 K 1,5) a pyšnil se tím. Věděli, že modly nic nejsou a pouze reprezentují falešné bohy, kteří existovali pouze v myslích těch, kdo je uctívali. Neexistující bohové nemohou znečistit potravu jim obětovanou. Poznání může být zbrani, jíž bojujeme, nebo nástrojem, kterým druhé vzděláváme. Osoba, která skutečně zná pravdu, si je dobře vědoma toho, kolik toho ještě nezná. Něco jiného je znát biblické učení a něco zcela jiného je osobně znát Boha. Je možné růst v biblickém poznání a přesto nerůst v milosti nebo v osobním vztahu s Bohem. Zkušebním testem je láska, která je druhým faktorem, který Pavel projednává.

Láska a poznání musí jít pospolu, „*máme mluvit pravdu v lásce*“ (Ef 4,15, Bible 21). Pravda bez lásky je surovost, láska bez pravdy je slepá. Poznání je moc a musí být používáno v lásce. Láska však musí být vždy řízena poznáním (Fp 1,9-11). Silní ve víře v Korintě měli poznání, ale nepoužívali poznání v lásce. Místo používání poznání k budování druhých ve víře, poznání je vedlo k domýšlivosti. Někteří křesťané rostou a jiní se nafukují.

V závěru kapitoly Pavel vážně varuje, abychom neubíjeli slabé svědomí bratří a sester a nestali se jim kamenem úrazu, který je svede k pádu do hříchu. Svědomí je vnitřní soudní instancí, kde jsou posuzovány naše činy a jsou schvalovány nebo odsuzovány (Ř 2,14-15). Svědomí není konečným zákonem, vydává však svědectví o Božím morálním zákoně. Svědomí však závisí na poznání. Pokud roste naše duchovní poznání je silnější je naše svědomí. Svědomí křesťana slabého ve víře je snadno poskvřeno (v. 7), zraněno (v. 8.12) a prožívá obvinění i tam, kde to není na místě (v. 13). Když pouze mechanicky napodobuje silného ve víře, může jej to svést ke hříchu. Jsme svobodní v Kristu, ale musíme si dávat pozor, aby naše duchovní poznání bylo formováno a vyváženo láskou a slabí ve víře mohli růst a stávat si silnějšími.

Apoštolův příklad svobody (1 K 9)

Lidé touží po svobodě. Svobodu však často chápou tak, že si mohou dělat vše, co chtějí a žádný je nesmí omezovat. Apoštol Pavel prohlašuje: „*Kde je Duch Páně, tam je svoboda*“ (2 K 3,17). Základní Ježíšovo slovo o pravé svobodě nacházíme v J 8,31-36: „*Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.*“ Odpověděli mu:

'Jsme potomci Abrahamovi a nikdy jsme nikomu neotročili. Jak můžeš říkat: stanete se svobodnými?' Ježíš jim odpověděl: 'Amen, amen, pravím vám, že každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu. Otrok nezůstává v domě navždy; navždy zůstává syn. Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni'“.

I/ Apoštol se zřekl práva na finanční odměnu za službu evangelia

Apoštol Pavel je si plně vědom toho, že jako učedník Ježíše Krista a pro svou víru v Krista syn Boží je skutečně a pravým způsobem svobodný. Jako apoštol Krista, který na plný úvazek slouží evangeliu má plné právo na to, aby si nemusel vydělávat na svou obživu civilním zaměstnáním. Právo být plně zaopatřen je stejné jako právo vojáka, který nemusí sloužit na vlastní náklady, právo vinaře jíst plody vinice a právo pastevce pít mléko svého stáda. Kněží a levitě sloužící v chrámu byli plně zaopatřováni těmi, jimž sloužili. „*Tak i Pán ustanovil, aby ti, kteří zvěstují evangelium, měli z evangelia obživu*“ (v. 14; srov. „*hoden je dělník své mzdy*“ L 10,7).

Apoštol Pavel se jako kazatel evangelia vzdal svého práva na finanční odměnu za svou službu, raději snáší nedostatek. Nechce klást žádnou překážku do cesty evangeliu, aby nemohl být obviňován, že tak činí ze zjištěných důvodů. Nesprávný postoj k penězům je vážnou překážkou při duchovní službě. Kázání evangelia bylo pro Pavla od Boha svěřeným posláním a za svou odměnu a radost považoval již to, že je smí kázat a že tak může činit bez nároku na finanční odměnu. Dal tak korintským i nám živý příklad toho, že i my máme být ochotni vzdávat se svých práv, pokud to slouží vyšším cílům. Křesťanská svoboda má být i ochotou dobrovolně se vzdát svých práv ve prospěch evangelia.

II/ Svoboda apoštola jej vede k tomu, aby se pro šíření evangelia stal otrokem všech.

Pavel prozrazuje základní princip, jímž se řídí ve své službě při šíření evangelia: „*Jsem svoboden ode všech, ale učinil jsem se otrokem všech, abych mnohé získal*“ (V. 19). Martin Luther tuto základní filozofii života vyjádřil následovně: „Křesťan je nejsvobodnější ze všech a není poddán nikomu. Křesťan je služebníkem všech a je poddán všem.“ Pavel se stává všem vším, aby jich co nejvíce získal pro Krista. Protože byl vnitřně svobodný, mohl se stát služebníkem všech lidí a vzdát se svých vlastních práv kvůli nim. Nebyl chameleónem, který měnil své poselství a metody každou novou situací. Ani nebyl tím, který vždy každému ustupoval a přizpůsoboval své poselství tak, aby se zalíbil svým posluchačům. Svůj přístup však byl schopen citlivě přizpůsobit odlišným skupinám lidí. Když kázal Židům, začínal starozákonními patriarchy. Když kázal pohanům, začínal poselstvím o Bohu Stvořiteli. Aby člověk navázal s lidmi kontakt, musí být taktní a usilovat o to, vytvářet mosty a ne ploty a bariéry mezi lidmi. Pavel následoval příklad svého Spasitele a ponížil sám sebe tak, že se stal služebníkem všech.

III/ Svoboda apoštola jej vede k tomu, aby byl plně disciplinovaný jako vrcholný sportovec.

Sportovec musí být disciplinovaný, má-li získat cenu. Kázeň znamená vzdát se dobrého pro něco lepšího. Křesťan neběží závod, aby se dostal do nebe. Běží závod, protože byl spasen vírou v Ježíše Krista a slouží druhým ke spasení. Pavel se vzdává svých práv, aby mohl prožívat radost ze získávání ztracených duší. Pavel kázní sám sebe, své tělo s jeho žádostmi. Je nejen poslem, ale také běžcem, který usiluje o nepomíjitelný vítězný věnec. K Duchem naplněnému životu patří ukázněné tělo. Je třeba ukázněnosti a vyváženosti nejen v jídle, ale také v práci a

odpočinku, ve správném využívání našeho času. Pavlovým cílem bylo oslavit Pána získáním ztracených a vzděláváním a duchovním budováním svatých. K dosažení tohoto cíle byl ochoten zaplatit velkou cenu. Byl ochoten se i vzdát svých osobních práv. Vzdával se osobního prospěchu pro věčnou odměnu, bezprostředního potěšení v očekávání věčné radosti.

Varování před modlářstvím (1 K 10-11,1)

I/ Oddíl obsahuje pro křesťany vážné varování z dějin Božího lidu Starého zákona.

Izraelci prožili zázračné vysvobození z moci bezbožného faraona, který je zotročoval v Egyptě. Prošli prostředkem moře po suchu a egyptské vojsko, které je pronásledovalo, v moři utonulo (Ex 14,21-31). Bůh je 40 let vedl pouští ve dne sloupem oblakovým a v noci sloupem ohnivým (Ex 14,21-22) a svým slovem, které k nim promlouval skrze svého prostředníka Mojžíše. Sytil je pokrmem z nebe (manou Ex 16,15.35) a čerstvou vodou ze skály (Ex 17,6; Ž 78,15) a z vodních pramenů v oázách (Ex 15,27). Apoštol Pavel však odkrývá též hlubokou zkušenost, kterou mohli Izraelci prožívat v Boží stálé přítomnosti, kdy „*všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus*“ (v. 3.4). Kristus, který byl na počátku při stvoření (J 1,2-4) a „*všechno v něm spočívá*“ (Ko 1,17), měl aktivní účast na životě Božího lidu ve starozákonních dobách právě tak jako v životech křesťanů dnes.

„*To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni*“ (v. 6). „*To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků. A proto ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl*“ (v. 11-12). Všechny starozákonné příběhy jsou napsány pro naše poučení, napomenutí a povzbuzení. Ve svém základním působení ve stvořeném vesmíru a jednání s námi lidmi, zůstává Bůh od věčnosti stejný a štědrý ve svých darech. „*Každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování je shůry, sestupuje od Otce nebeských světél. U něho není proměny ani střídání světla a stínu*“ (Jk 1,17).

II/ Tento oddíl ilustruje pravdu, že Bůh soudil Izrael pro jeho modlářské chování a za stejné chování trestá i křesťany.

Modlářství je porušením prvního přikázání Desatera, z něhož jsou odvozena i všechna ostatní Boží přikázání. „*Nebudeš mít jiného boha mimo mne*“ (Ex 20,3). Bůh musí zůstat naší jediným Pánem, centrem a nejvyšší autoritou našich životů. Cokoliv by zaujalo v našich životech první místo, stává se to modlou. Ať je to kdokoliv z našich nejbližších lidí (manželský partner, naše dítě), nějaká duchovní autorita, touha po moci, společenském postavení, majetku apod. Přestoupení všech ostatních Božích přikázání jsou vlastně nějakou formou modlářství, které neuznává Boha jako nejvyššího Pána našich životů a je projevem neposlušnosti jeho slova, v němž zjevuje svoji vůli. Apoštol Pavel naléhavě varuje nejen korintské, ale všechny křesťany i každého z nás. „*A proto, moji milovaní, utíkejte před modlářstvím*“ (v. 14).

III/ Pavel na tomto místě uvádí čtyři zákazy, které lze vyvodit z přísného Božího soudu nad Izraelci na poušti.

1/ Zákaz modloslužby

Izraelci se dopustili modloslužby již tehdy, když Mojžíš rozmlouval s Hospodinem na hoře Sinaj a oni v jeho nepřítomnosti uspořádali slavnost, při níž se klaněli před sochou zlatého býčka a přinášeli mu oběti. „*Pak se lid usadil k jídlu a pití. Nakonec se dali do nevázaných her*“

(Ex 32,6; srov. Sk 7,41). Řada králů Judy i severního Izraele sváděla lid k modloslužbě (viz 1 Kr 11,6; 2 Kr 21,7; 2 Pa 21,11-13). Pavel varuje korintské křesťany, že se musí vyhýbat jedení v pohanském chrámě pro nebezpečí modlářství. Vysvětluje, že pohanské oběti jsou obětovány démonům (Dt 32,17) a nelze pít kalich Páně i kalich démonů. Tím by popouzelí Pána k žárlivosti a stihl by je přísný trest.

2/ Zákaz sexuální nemorálnosti, jež Písmo označuje výrazem „smilstvo“.

Pavel připomíná varovný příklad, kdy v důsledku Božího soudu zahynulo tisíce Izraelců: „*Když Izrael pobýval v Šitímu, začal lid smilnit s Moábkami. Zvaly totiž lid k obětním hodům svého božstva a lid hodoval a klaněl se jejich božstvu*“ (Nu 25,1-2). Apoštol Pavel varuje i nás: „*Proto umrtvujte své pozemské sklony: smilstvo, necudnost, vášně, zlou touhu a hrabivost, která je modloslužbou*“ (Ko 3,5).

3/ Zákaz zkoušení či pokoušení Boha, Krista

Ve Starém zákoně to vedlo k tomu, že mnozí zahynuli od hadího uštknutí (Nu 21,5-6). Dábel pokoušel Krista slovy: „*Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: 'Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen'*! Ježíš mu pravil: „*Je také psáno: 'Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého'*“ (Mt (4,5b-7). Zkoušíme či pokoušíme Krista, když jej žádáme, aby nějakým mocným činem, zázrakem prokázal, že je Syn Boží.

4/ Zákaz reptání

Při putování Izraele pouští do zaslíbené země 21 krát čteme o tom, že Izraelci si stěžovali na různé věci a reptali proti Hospodinu a mnozí pro tento hřích zemřeli (např. Nu 17,6-15). Apoštol Pavel vyzývá i dnešní křesťany: „*Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného* (F 2,14-15).

IV/ Svoboda musí být vyvážena odpovědností (1 K 10,23-33)

„*Všecko je dovoleno* - ano, ale ne všecko přispívá ke společnému růstu. Nikdo ať nemyslí sám na sebe, nýbrž ať má ohled na druhého!“ (v. 23b-24). Pavel nepopírá svobodu všech zralých křesťanů v Kristu. Je znakem zralosti, kdy vyvažujeme naši svobodu odpovědností, jinak to přestává být svoboda a stává se to anarchií, nezákonností. Máme odpovědnost vůči ostatním křesťanům v církvi. Jsme zodpovědní vzdělávat druhé ve víře a hledat jejich prospěch. Poznání musí být vyváženo láskou, jinak bude rozdělovat a ne vzdělávat. Cokoliv křesťan činí, všechno má činit k slávě Boží. Priorita druhých a jejich potřeba evangelia, zájem o slabšího bratra musí určovat jednání křesťana. Křesťan se nikomu nesmí stát k amenem úrazu. Pavel je příkladem v tom, že nehledá svůj vlastní prospěch, ale prospěch mnohých, aby byli spaseni. Korintští mají jednat podle jeho příkladu, který je odvozen od Krista.

Řád při bohoslužbě (1 K 11,2-16)

1/ Pavel chválí sbor za zachovávání tradice, kterou jim předal

Jedná se o součást apoštolské tradice (2 Te 2,15; 3,6; 1 K 15,3), která pochází od Krista a je pro církve ve všech dobách závazná. Součástí této tradice je, že Bůh je hlavou (tj. autoritou) Krista, Kristus je hlavou každého muže a muž je hlavou ženy. Tak jako Kristus je ve svém božství a důstojnosti rovný Bohu a je mu podřízen (1 K 15,28), tak žena je rovnocenná svému muži a má mu být podřízena (Ef 5,25). Muž byl stvořen dříve než žena (Gn 2,21-23) a žena byla stvořena z muže a pro muže a muž je tak podle Božího pořádku hlavou ženy a žena je jeho pomocí (Gn 2,18). V Kristu však není zásadního rozdílu mezi mužem a ženou (Ga 3,28). „*Jinak*

jsou si ovšem obě pohlaví rovna v tom, že jako žena pochází z muže, tak se mu zase rodí z ženy; oba stejně vděčí za svůj život Bohu (v. 11, SNC).

II/ Závazné zásady a principy se pak projevují též viditelnou formou, která se pak stává zvykem, obyčejem.

Obyčej je něčím, na co si lidé zvyknou a stává se jim běžným, tím, že je považován za obvyklý. V době Pavlově bylo obyčejem v křesťanských sborech, že při bohoslužbách, kdy se muži a ženy modlili a prorokovali, ženy zahalovaly své hlavy závojem nebo šátkem na znamení, že uznávají nad sebou mužovu autoritu a jsou mu podřízeny. Ukazuje to nejen ostatním lidem, ale i andělům, kteří jsou přítomni při bohoslužbách a jsou citliví na chování křesťanů (v. 10). Naopak muži nemají mít při modlitbách a prorokování pokrývku na hlavě a má zrcadlit Boží slávu.

V Pavlově době bylo též obyčejem a zvykem, že ženy nosily dlouhé vlasy a krátké vlasy nebo dokonce oholení vlasů u žen bylo označením prostitutky. Římský zákon přikazoval, že žena, která zneuctila svého manžela tím, že se dopustila cizoložství, byla oholena. Naopak dlouhé vlasy u mužů byly v Korintě projevem sexuální úchytky. Když Pavel mluví o délce vlasů, zakládá své argumenty na tom, co se sluší (v. 13), co je normální praxí (v. 14-15) a soudobým obyčejem (v. 16). Žádný z těchto veršů nezahrnuje nadčasové, kulturu přesahující nařízení, i když Pavlem popsané zvyky byly rozšířené v prvním století a byly napodobovány i v jiných kulturách a oblastech. Např. v muslimských zemích by nepokrytí hlavy a ramen ženy znamenalo pro mnohé muslimy signál sexuální promiskuity, obdobně jako u nás odhalená ňadra. V židovském prostředí muži nosí jarmulky a vyžaduje se, aby všichni muži vstupující do synagogy ji měli na hlavě. V moderních západních společnostech pokrývka hlavy a délka vlasů nevysílá žádné sexuální či náboženské poselství. Kdykoliv jako křesťané se octneme v nové kultuře, měli bychom citlivě reagovat, abychom svým vnějším vzezřením se nestali ostatním pohoršením.

III/ Nadčasový princip, který lze odvodit z tohoto oddílu, je to, že křesťané by neměli zastírat rozdíly mezi oběma pohlavími.

Bůh stvořil muže a ženy jako sexuální bytosti se sexuálními rozdíly. Neměli bychom se tedy pokoušet smazávat rozdíly v oblékání nebo ve vzhledu způsobu, jež by znemožňovaly rozpoznání pohlaví osoby. Nepodceňujme ani to, jak náš vnější vzhled působí na ostatní lidi. Ženy se mohou zdobit a chtít se líbit svým mužům, avšak mají se soustředit předně na to, *„co je skryto v srdci a je nepomíjitelné: tichý a pokojný duch; to je před Bohem převládající. Tak se kdysi zdobily svaté ženy, které doufaly v Boha“* (1 P 3,4-5). Bůh je Bohem řádu. Proto se křesťanští muži a ženy mají chovat uctivě nejen při bohoslužbě, ale také v každodenním životě.

Řád při večeři Páně (1 K 11,17-34)

I/ Od počátku církve bylo obvyklé pro věřící, že žili ve společenství a často spolu i jedli (Sk 2,42.46).

Společenství církve bylo příležitostí ke sdílení se s těmi, kteří byli méně privilegovaní. Bezpochyby vrcholem tohoto společenství bylo slavení Večeře Páně. Nazývali ji „slavnost lásky“, protože hlavní důraz byl projevit lásku a jednotu sdílením se s ostatními věřícími. V korintském sboru však společné scházení spíše škodilo, než prospívalo. Byly zde totiž různé oddělené skupiny ve sboru, které se mezi sebou přely, místo toho, aby vytvářely společenství církevní rodiny. Kromě vzájemného napětí ve vztazích bylo dalším problémem sobectví.

Bohatší členové si přinášeli velké množství jídla a pití pro sebe sama, zatímco chudí členové trpěli hladem. Když se shromažďují, mají čekat jeden na druhého, aby se večeře Páně účastnili společně a nebyli zahanbováni ti, kteří jsou nužní.

II/ Pavel připomíná, že jim předává tradici, kterou sám přijal od Pána.

Připomíná slova a činy Pána Ježíše té noci, kdy byl zrazen. Lámou chléb na památku Ježíšovy smrti. Pijí z kalicha na památku nové smlouvy, kterou Ježíš zpečetil ve své krvi. Večeře Páně zvěstuje smrt Páně a duchovní význam Ježíšovy smrti. Prolitím Ježíšovy krve je stvrzena nová smlouva, v níž přijímáme odpuštění a osobní poznání Boha. Večeře Páně vyžaduje přísnou formu sebezkoumání, jinak to znamená provinění na těle a krvi Páně tj. ocitáme se na straně těch, kdo jsou odpovědní za Ježíšovo ukřižování. Zkoumat sám sebe především znamená, položit si otázku, zda žijeme v lásce se svými bližními a zvláště s těmi, kteří v církvi spolu s námi tvoří Kristovo tělo. Nerozpoznávat, že jde o tělo Páně, znamená, že nejsme ochotni přijmout bratry a sestry, s nimiž stolují, za údy těla Kristova. Kdo nezkoumá sám sebe a odsuzuje druhé bratry a sestry, jí a pije sám sobě odsouzení. Pavel je si plně vědom vážnosti nehodného přijímání chleba a vína, jež se může projevit i nemocí, slabostí nebo dokonce smrtí.

III/ Večeře Páně je příležitostí pro duchovní růst a požehnání.

K Večeři Páně máme přistupovat v pravém postoji vyznávání svých hříchů a ve víře v očišťující moc Kristovy krve. ***Nejdříve máme hledět nazpět (v. 23-26a).*** Lámaný chléb nám připomíná Kristovo tělo, které bylo pro nás vydáno a kalich jeho prolitou „*krev, která zpečetuje novou smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů*“ (Mt 26,26). Když jíme chléb a pijeme z kalicha na Ježíšovu památku, nejde o pouhé připomínání si historického faktu Ježíšovy smrti, ale přijímáme viditelné potvrzení toho, že toto dílo vykonal též pro naši záchranu.

Hledíme kupředu. Slavíme Večeři Páně „*dokud on nepřijde*“ (v. 26b). Návrat Páně je blažená naděje církve a jednotlivého křesťana. Ježíš nejen zemřel, ale vstal z mrtvých a vystoupil na nebesa a jednoho dne se vrátí na zem k nám, aby nás vzal do nebe a my byli věčně s ním.

Máme hledět dovnitř, zkoumat vnitřní postoje svého srdce (v. 27.28.31-32). Přijít ke stolu s nevyznaným hříchem v našich životech znamená provinit se proti tělu a krvi Páně, protože naše viny jej přibily na kříž. Když nebudeme soudit naše vlastní viny, pak Bůh nás bude soudit a trestat, dokud je nevyznáme a neopustíme. Musíme si též dát pozor na to, abychom nebyli detektivy, kteří zkoumají hříchy druhých a odsuzují je. Trestání je Boží milující způsob, jak jedná se svými syny a dcerami, aby je povzbudil ke zralosti (Žd 12,1-11). Jde o trestání milujícího Otce, který trestá neposlušné děti.

Máme hledět kolem sebe (v. 33-34). Nemáme hledět kolem sebe, abychom kritizovali druhé věřící, ale abychom rozpoznávali, že jde o tělo Páně. Máme rozpoznávat jeho tělo v chlebu, ale také v církvi kolem nás, protože církev je tělo Kristovo. „*J sme my mnozí jedno tělo, neboť všichni máme podíl na jednom chlebu*“ (1 K 10,17). Večeře Páně je názorná ukázka jednoty církve. Večeře Páně je rodinné jídlo a Pán rodiny touží, aby se jeho děti navzájem milovaly a pečovaly jeden o druhého. Není možné pro pravého křesťana, aby byl blízko Pánu, zatímco se odděluje od svých spoluvěřících. U večeře Páně mají být pouze ti, kdo mají správný vztah k Bohu a k ostatním věřícím. Večeře Páně je radostným zpřítomněním a zvěstováním Božích spásných činů a vděčná oslava milosti a odpuštění, které přijímáme skrze Kristův kříž. Zpřítomňujeme si Kristovu smrt a slavnou naději na jeho návrat. K večeři Páně je třeba přistupovat s kajícím postojem, protože Kristus zemřel za naše hříchy. Je třeba vyznávat hříchy, urovnávat své neshody s ostatními a radovat se z daru odpuštění a nového života.

O duchovních darech (1 K 12,1-7)

I/ Duchovní dary

Další z otázek, na kterou Pavel korintským odpovídá, jsou πνευματικοί „duchovní dary“ (v. 1), χαρισμάτα „dary milosti“ (v. 4, ČSP) a jak jimi lidé obdaření Duchem svatým mají sloužit. Připomíná jim, že když byli pohany, byli „neodolatelně vlečeni k němým modlám“ (v. 2b, ČSP). Modly jsou němé na rozdíl od živého Boha, který je osobní a mluví k nám. Neponechávají lidem svobodu, ale neodolatelně je vedou do závislosti, hříchu a smrti. Pohané věřili, že bohové jsou schopni ovlivnit různé oblasti lidského života. I v dnešním světě mnozí lidé věří v různé duchovní síly a energie a chtějí je využívat ve svůj vlastní prospěch a případně jako zbraně proti svým nepřátelům. Každá kultura má svá vlastní božstva, která požadují loajlnost a oddanost svých ctitelů.

Na rozdíl od duchů, které proklínají Ježíše, Duch pravého a jediného Boha vyvyšuje Ježíše jako Pána, který je totožný s Hospodinem, Pánem Starého zákona. Ježíš je vzkříšený vítěz nad každou myslitelnou duchovní mocností a silou. Vroucí touha Ducha svatého oslavit Ježíše jako Pána je Pavlovo nejvyšší kritérium pravosti ve věci spirituality. Samozřejmě je možné i bez Ducha svatého vyslovit slova „Ježíš je Pán“, ale jedině v Duchu svatém to může být veřejné vyznání osobní víry v živého Spasitele tváří v tvář nepřátelskému světu. Pavel srovnává zkušenost korintských z doby, kdy byli neobrácenými modláři s jejich současnou zkušeností, kdy jsou křesťany. Dříve sloužili němým modlám, nyní patří živému Bohu. Jejich modly k nim nikdy nemluvily, ale Bůh k nim mluví a působí skrze svého Ducha.

II/ Duch svatý udílí rozdílné dary a obdarovává každého věřícího nějakým darem

„Duch... uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce“ (v. 11). Někomu dává více darů, nikomu však nedává všechny dary a rovněž není nikdo, kdo by nedostal aspoň jeden dar. Jako jsou rozdílné duchovní dary a tentýž Duch, tak jsou „rozdílné služby“, které skrze ně lidé vykonávají, ale „tentýž Pán“. Smyslem všech duchovních darů je služba. Dary mají sloužit „ke společnému prospěchu“ (v. 7). Duch nezištné služby je to nejdůležitější, co je při používání duchovních darů očekáváno. Jsou „rozdílná působení moci“, tj. Boží energie působí v křesťanech a proniká do života společenství církve. Duch vytváří výsledky, které mohou být rozpoznány: proměněné životy, vztahy, rostoucí sbory, účinné misijní svědectví. Důležitý je trojiční důraz: „tentýž Duch...tentýž Pán...tentýž Bůh“. Jako jednotlivci máme různé obdarování, služby a působení moci, ale „je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí“ (Fp 2,13).

III/ Seznamy duchovních darů

Apoštol Pavel uvádí celkem čtyři seznamy duchovních darů, které dává jeden a týž Duch. Jsou zaznamenány na těchto místech: Ř 12,6-8 (jmenováno 7 darů), 1 K 12,1-11 (uvedeno 9 darů), 1 K 12,28 (vyjmenováno 8 darů), Ef 4, 11 (výčet 5 darů). Celkem Pavel vyjmenovává 19 různých darů. Jsou to: apoštolská služba (apoštolové), prorocké slovo (proroci), dar vyučovat (učitelé), evangelizace (evangelisté), pastore (pastýři), slovo moudrosti, slovo poznání, víra, dar uzdravovat, působení mocných činů, dar pomáhat (diakonie), dar řízení, dar povzbuzovat, ochota rozdávat, dar stát v čele (vůdcovství), dar milosrdenství, rozlišování duchů, dar mluvit rozličnými jazyky a dar vykládat jazyky.

Je zřejmé, že Pavel v jednotlivých seznamech nevyjmenovává všechny duchovní dary a rovněž celkový soupis 19 darů není úplný. Počet služeb, které jsou potřebné v životě sborů a církve, je bez konce. Některými z dalších duchovních darů mohou být například: dar přimluvných modliteb, vydávání svědectví o Kristu, dar pohostinnosti, psaní misijních dopisů, dar navazování kontaktů, umění naslouchat, umění napomínat, dar literární činnosti, dar řemeslné zručnosti, dar hudby a zpěvu, výtvarné činnosti a podobně (viz například 1 M 41,38-41; 2 M 31,1-6; 35,30-35; Sd 3,10; 5,1; 6,34 atd.). Potřeby Božího díla jsou různorodé, proto i činnost Ducha svatého je mnohostranná. Bůh dává lidem veškeré dary proto, aby bylo naplněno poslání a potřeby církve (Ef 4,7-10). Jde jen o to, abychom se Duchem nechali některým z duchovních darů obdarovat. Všechny dary jsou důležité, i když přispívají různou měrou k budování církve (1 K 14,1-5). Duch svatý dává své dary lidem svobodně podle své vůle, jak sám chce. (1 K 12,11). Pokusíme-li se oněch 19 duchovních darů a služebností utřídit, mohli bychom je rozdělit do tří skupin: **(1) dary slova** - např. slovo apoštolů a proroků, kteří tvoří základ církve (Ef 2,20), dar prorockého slova, dar vyučovat, dar evangelizace, slovo moudrosti, slovo poznání. **(2) dary vlastní služby** např. dar pomáhat, dar milosrdenství, ochota dávat; **(3) dary mocných činů** - např. dar uzdravovat, dar mluvit různými jazyky, dar působení mocných činů.

Nejpodstatnější otázkou není, kolik darů jsem dostal, ale čím a jak mohu sloužit a co motivuje mou činnost. Bůh nechce, abychom stáli jako diváci a přihlíželi Božímu plánu záchran. Chce, abychom byli v moci Ducha strženi do role hráče, přímého účastníka na poli života, abychom zachraňovali druhé pro Boží království a sloužili jim k duchovní zralosti. Jsme správci rozličné Boží milosti (1 Pt 4,10.11; Ř 12,6) a s dary, které nám byly svěřeny, máme nakládat tak, jako věrní služebníci a správci Bohem darovaných obdarování (1 K 4,1.2). Tyto dary mají sloužit k Boží slávě (1 Pt 4,11; viz také Mt 5,16).

Boží milost působí skrze rozličné dary milosti (1 K 12,4-11.27-31)

I/ Slovo moudrosti

Tento dar je dán křesťanovi, který žije v Boží bázni a neopírá se o své vlastní pochopení, ale v konkrétní situaci jednotlivce nebo společenství přináší „slovo moudrosti“ (v. 8), jež vnáší světlo pro konkrétní rozhodování. Šalamounovi byl dán tento dar, když rozsuzoval spor dvou žen o tom, komu patří živé dítě (1 Kr 3,16-28). Sám Ježíš tento dar neustále prokazoval ve své službě. „*Když přišla sobota, počal učit v synagóze. Mnoho lidí ho poslouchalo a v úžasu říkali: Přišel do svého domova a učil v jejich synagóze, takže v úžasu říkali: 'Odkud se u toho člověka vzala taková moudrost a mocné činy?'*“ (Mt 13,54). Ježíšovo slovo moudrosti se zřetelně projevuje např. při pastoračním rozhovoru s Nikodémem (J 3), se samařskou ženou (J 4) i v tom, jak byl schopen prohlédnout lstivost svých protivníků a svou moudrostí je umlčet (Mt 22,17-22). Příklady slova moudrosti nacházíme také při závažných rozhodováních v prvotní církvi: při ustanovení prvních diákonů (Sk 6,1-6) a také při Štěpánově řeči s protivníky, kteří s ním byli ve sporu (Sk 6,10). Ve slově Petra a Jakuba při rozhodování jeruzalémského koncilu (Sk 15,19-29)

II/ Slovo poznání

Duch svatý má zájem vybavit Kristovo tělo poznáním „pravdy, která je v Ježíši“ (Ef 4,21), tak specifickým poznáním konkrétních faktů. Tímto způsobem Duch umožňuje službu, která činí Ježíše Pánem lidských životů a různých situací. Ježíš sám jasně demonstroval toto poznání ve svém všezahrnujícím vyučování. On sám je pravdou (J14,6). Sám říká svým učedníkům: „*Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učí*“

svobodnými“ (J 8,31-32). Existovaly též specifické příležitosti, kdy promluvil přímo do konkrétní situace, např. když oznámil samařské ženě svou identitu a své spasení i specifickou znalost z oblasti jejího života (J 4,18), nebo když odpustil ochrnutému muži jeho hříchy a uzdravil jej (Mk 2,8-12; J 5,1-14). Příběh o Ananiášovi a Safíře vykresluje, jak Duch vybavil Petra slovem poznání, aby odkryl podvod Ananiáše a Safíry (Sk 5,1-11). Pokrytectví by se jinak stalo normální v komunitě Ducha. Obdobně Pavel odhalil Elymase jako svůdce (Sk 13,8-11). Slovo poznání ve specifických situacích je mocné a relevantní i dnes.

III/ Víra

Zde se zřetelně nejedná o „spásnou víru“, skrze kterou každý křesťan přijímá Boží spasení, ani o věrnost, jež je ovocem díla Ducha svatého v křesťanském charakteru (Ga 5,22). Víra není ani lehkověrnost, ani optimismus; víra hledí na Boží charakter a stojí pevně na Božích zaslíbeních. Tento dar víry u některých údů těla hledí na tíživou bezprostřední situaci a zůstává „pevný, jako by Neviditelného viděl“ (Žd 11,27). Jedná se o víru, která se nebojí jakýchkoliv překážek, protože dokáže „přenášet hory“ (Mt 17,20). V mnoha případech ji vidíme v životě Ježíše a zřetelně je patrná zvláště u hrobu Lazara, kdy má Ježíš jistotu víry, že Bůh vyslyší jeho prosbu a Lazara vzkřísí (J 11,41-41). Galerie svědků víry v Žd 11 ukazuje na realitu tohoto daru, jak se mocně projevil v životech Božích mužů a žen, kteří vírou byli ujištěni o věcech, které nemohli vidět ani dokázat, a přesto se staly. „Noé věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny“ (Žd 11,7). „Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce“ (Žd 11,17). „Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem, než na čas žít příjemně v hříchu... Věřil, a proto vyšel z Egypta a nedal se zastrašit královým hněvem; zůstal pevný, jako by Neviditelného viděl“ (Žd 11 24.25.27). Tento dar víry prokazovali i mnozí další svědkové v dějinách církve a můžeme s ním počítat i v dnešní době.

IV/ Dary uzdravování

χαρίσματα ἰαμάτων „Dary uzdravování“ (v. 9, ČSP, Bible 21). Obě slova jsou zde v řeckém originále v plurálu. Pavel zde nehovoří o „daru uzdravování“ nebo o „uzdravující službě“, ale povzbuzuje Korintány k očekávání mnoha různých způsobů, jimiž Bůh ve své úžasné milosti dává uzdravení všeho druhu různým lidem, vztahům i situacím. Kdykoliv přichází nemoc jakéhokoliv druhu, je třeba pamatovat na Boží slovo: „Neboť já jsem Hospodin, já tě uzdravuji“ (Ex 15,26). Jakub vybízí členy církve, kteří jsou nemocní, aby zavolali starší a „modlitba víry zachrání nemocného“ (Jk 5,14). Je to Bůh, který uzdravuje, metoda, čas uzdravení to vše patří jemu.

Dary uzdravení působí jako „znamení“ prokazující pravost evangelijního poselství a ukazující, že Boží království přišlo a je přítomné. Přináší též potěšení a zdraví těm, kteří jsou nemocní a tak jsou projevem Božího milosrdenství. Uzdravení též vystrojuje lidi ke službě, když jsou odstraněny překážky služby. Uzdravení poskytuje příležitost, aby Bůh byl oslavován, když lidé přijímají fyzický doklad jeho dobrot, lásky, moci, moudrosti a přítomnosti.

Starý i Nový zákon ukazují, že Bůh skrze své vyvolené nástroje uzdravuje lidi ze všech nemocí. K uzdravování docházelo nejen v prvotní církvi, ale i v dějinách církve do dnešních dnů. Existují i nemoci, jež jsou specifické v moderní společnosti a jsou nad možnostmi lékařské pomoci. Neznamena to však, že Pán uzdravuje ihned ze všech nemocí. Fyzické uzdravení v tomto pozemském životě není dovršení konečné celosti a vykoupení. Naše fyzické tělo je porušené hříchem, podléhá zkáze, je smrtelné, protože ještě nebylo vykoupeno (2 K 5,4; Ř

8,23). K tomu dojde až při příchodu Ježíše Krista ve slávě na tuto zem, kdy věřící pro smrt a vzkříšení Ježíše Krista přijmou oslavené tělo.

V/ Působení mocných činů

Jedná se o moc konat různé druhy zázraků, které odpovídají na potřeby v různých situacích, v nichž se Kristovi služebníci mohou octnout: vzkříšení z mrtvých, vyhánění démonů, soudy nad nevěrnými křesťany, vysvobození z hadího uštknutí apod. Jako Ježíš konal mocné činy, tak je konali i jeho apoštolé (Sk 19,11-12; 2 K 12,12). Apoštol Pavel potvrzuje, že tyto mocné činy se konají v Kristově církvi skrze Ducha svatého (Ga 3,5).

VI/ Rozlišování duchů

Jedná se o schopnost rozpoznávat, z jakého zdroje pochází duchovní projev, zda z Ducha svatého, lidského ducha nebo ze zlých duchů. Pavel nadpřirozenou intuicí rozpoznal působení zlého ducha při otrokyni ve Filipech, navzdory tomu, že na něj křičela pravdivá slova: „*Toto jsou služebníci nejvyššího Boha. Zvěstují vám cestu ke spáse*“ (Sk 16,17). Rozlišování duchů je speciální schopnost rozpoznávat vliv Ducha svatého nebo démonických duchů v člověku. Jan vyzývá křesťany, „*nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa*“ (1 J 4,1).

O daru proroctví, daru jazyků a výkladu jazyků pojednává apoštol Pavel ve 14. kapitole a tam se jimi budeme podrobně zabývat.

VII/ Apoštolé (1 K 12,28)

Kristus udílil církvi nejen dary milosti, ale ustanovil také lidi, které mimořádným způsobem obdařil ke službě budování církve a naplňování jejího poslání. Jako první jsou jmenováni apoštolé. Výraz ἀπόστολος „*apoštol*“ označuje toho, kdo byl poslán či vyslán s pověřením či zplnomocněním, kdo někoho zastupuje, reprezentuje, je jeho vyslancem. V Novém zákoně je nejčastěji používán ve smyslu „*vyslance*“, zplnomocněného reprezentanta Ježíše Krista. Apoštolové v tomto specifickém významu je označeno dvanáct učedníků, které Ježíš vyvolil a sám je nazval apoštolové (L 6,13). Po Jidášově zradě je jejich počet doplněn Matějem opět na Dvanáct (Sk 1,15-22). Tak je zachováno symbolické číslo dvanáct jako jádro pravého Izraele. Kromě nich jsou jako apoštolé jmenováni Pavel (1 K 15,3-9), zřejmě Jakub, bratr Páně (srov. Ga 1,19) a Barnabáš (1 K 9,6; Sk 14,4.14). Prvním a nejdůležitějším znakem apoštolů Krista bylo to, že byli osobně Pánem povoláni do apoštolské služby a stali se svědky jeho vzkříšení (1 K 15, 4-7). Jejich působení bylo doprovázeno divy a zázraky (Sk 14,8-10; 19,11-12; 1 K 4,6; 2 K 12,12). Ovoce apoštolské služby se projevovalo v budování Kristovy církve a jejich vyučování spolu s vyučováním specifické skupiny proroků, které je obsaženo v novozákonních spisech má ve věroučných a etických otázkách nejvyšší, tj. normativní autoritu pro církve. Základem církve jsou tyto „*apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš*“ (Ef 2,20). Prakticky to znamená, že církve je budována na novozákonních Písmech, jež jsou základními dokumenty církve.

Výrazem „*apoštol*“ je v Novém zákoně na jednom místě označen sám Ježíš. „*Proto, bratří, vy, kteří jste svatí a máte účast na nebeském povolání, hleďte na apoštola a velekněze našeho vyznání, Ježíše*“ (Žd 3,1). Na dvou místech v Novém zákoně (2 K 8,23; Fp 2,25) se hovoří o těch, kteří jsou ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν „*vyslanci církvi*“, nevíme však, jaké praktické úkoly jim byly svěřeny. Pokud některé církve přijímají, že Ježíš i dnes dává církvi apoštolové se specifickým posláním, pak se jedná o apoštolský dar druhého řádu a je třeba jasně specifikovat úkoly, jež

jsou jim svěřeny. V Zásadách Církve bratrské se hovoří o tom, že toto poslání „spočívá v Božím vyslání do služby evangelia, bez něhož se neobejdou kazatelé a misionáři (Ř 10,15)“ (s.68).

VIII/ Učitelé (1 K 12,28)

Dar vyučování v Novém zákoně je schopnost vykládat Písmo a aplikovat je na lidské životy. Jestliže vyučování v rané církvi bylo často založeno na starozákonním Písmu, pak není překvapivé, že bylo založeno též na tom, co je na stejné rovině autority k Písmu tj. na přijatém souboru apoštolských pokynů. Tak Timoteus přijímal vyučování, které přijal od apoštola Pavla a odevzdával je věrným lidem, kteří mohli „učit zase jiné“ (2 Tm 2,2). Tesalonickou církev Pavel vyzývá, „držte se toho učení, které jsme vám odevzdali, ať už slovem nebo dopisem“ (2 Te 2,15). Tento druh vyučování bylo předkládání a výklad autentického apoštolského vyučování. Vyučovat v rozporu s Pavlovými instrukcemi znamenalo vyučovat odlišné nebo heretické učení „Jestliže někdo učí něco jiného a nedrží se zdravých slov našeho Pána Ježíše Krista a učení pravé zbožnosti“ (1Tm 6,3), přináší to do církve spory a napětí. Zdravé vyučování opatřuje věroučné a etické normy, jimiž se církev řídí.

IX/ Pastýři (Ef 4,11)

Pastýři mají pečovat o Boží stádo a činí tak zvláště pasením tj. vyučováním. Starší církve v Efezu Pavel vyzývá: „Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna“ (Sk 20,28). Protože ve spojení τοὺς δὲ ποιμένους καὶ διδασκάλους, „pastýře a učitele“ (Ef 4,11) nenacházíme v řeckém originále opakování určitého členu, může tomu být proto, že tyto dvě role jsou komplementární (vzájemně se doplňují) a často jsou spojeny v jedné osobě. Je optimální, když kazatel sboru je pastýřem i učitelem. Ordinance k pastýřské službě v církvi je veřejným uznáním, že Bůh dotyčnou osobu k této službě povolal. Dar a úřad, božské uschopnění a církevní pověření patří dohromady. Ježíš jako „dobrý“ a „nejvyšší pastýř“ (J 10,1-18; 1 Pt 5,4) je tím nejlepším příkladem toho, co znamená být pastýřem, a také pastýři ve sboru mají být příkladem těm, kteří jsou jim svěřeni (1 Pt 5,3).

X/ Evangelisté (Ef 4,11 ČSP)

Dále jsou zmiňováni „evangelisté“. Jako evangelista je označen Filip (Sk 21,8; srov. 8,6-40). Také Timoteus koná dílo evangelisty (2 Tm 4,5). Protože zvěstování evangelia je povinností každého věřícího, zřejmě je evangelistou označen ten, kdo má dar oslovovat nevěřící a vyřizovat jim evangelium srozumitelně a sloužit jim k pokání a přijetí Krista. Jako evangelisté slouží též misionáři, kteří jsou ochotni sloužit zvěstováním evangelia i v cizích zemích a oblastech, kde většina lidí ještě nikdy evangelium neslyšela.

XI/ Dar služby

„Kdo má dar služby, ať slouží“ (Ř 12,7). Výraz služba zní v řečtině διακονία (diakonia). Jedná se o rozdílné služby. „Jsou různé služby, ale tentýž Pán“ (1 K 12,5 Bible 21). Pro službu péče o vdovy a ostatní potřebné v Jeruzalémě bylo zvoleno sedm diakonů (Sk 6,1-6). Vedle presbyterů (starších) působili ve sboru i diakoni (jáhnové Fp 1,1) a Pavel uvádí podmínky, které by diakoni a diakonky měli splňovat, aby rozdílné úkoly této služby mohli ve sboru konat (1 Tm 3,8-15). Diakonická služba, služba těm, kdo jsou v tělesné či hmotné nouzi, je nezbytnou součástí života křesťanské víry a tedy života církve.

XII-XVI/ Dar povzbuzovat, rozdávat, stát v čele, starat se o trpící, řízení církve (Ř 12,8; 1 K 12,28).

„Kdo dovede povzbuzovat, nechť povzbuzuje. Kdo rozdává, ať dává upřímně. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo se stará o trpící, ať pomáhá s radostí“ (Ř 12,8). κυβερνήσεις „řízení církve“ (1 K 12,28,ČEP), „vedení“ (ČSP).

XVII/ Jak rozpoznáme, které duchovní dary jsme přijali a jak s nimi nakládat

Dary Ducha svatého ve své rozmanitosti jsou dosažitelné pro každou místní církev. Udílení darů je pevně v rukou Ducha. Každý člen církve je obdařen nějakým darem, ale rozhodnutí o tom, který dar kdo obdrží je plně v Boží kompetenci. Apoštol Pavel korintské věřící naléhavě vyzývá: *„usilujte o duchovní dary“* (1 K 14,1) a povzbuzuje je, *„když tak horlivě usilujete o duchovní dary, snažte se, abyste měli hojnost těch, které slouží růstu celé církve“* (1 K 14,12). Všichni věřící ve sboru jsou povoláni k rozmanité službě, která slouží k růstu celé církve a pokud rozpoznám, že Bůh žehná určité konkrétní službě v mém působení a rozpoznají to i další lidé ve sboru, jedná se o duchovní dar, který jsem z Boží milosti přijal. Pak je třeba rozvíjet tento dar tím, že se na tuto konkrétní službu soustředím a zkušenostmi v této službě roste i ovoce této služby, jež je k prospěchu ostatním. Pavel vybízí svého blízkého spolupracovníka Timotea: *„Proto ti kladu na srdce, abys rozněcoval oheň Božího daru, kterého se ti dostalo vzkládáním mých rukou“* (2 Tm 1,6). I nám je dána s duchovním darem odpovědnost, abychom tuto hřivnu nenechali ležet ladem (srov. Mt 25,25), ale aby tento dar byl tím, že jej používám, rozněčován jako plamen ohně. I v této souvislosti platí Ježíšovo slovo: *„Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více“* (L 12,48).

Jedno tělo – mnohé údy (1 K 12,12-27)

Jedním ze znaků duchovní zralosti jednotlivce je rostoucí pochopení a ocenění svého vlastního těla. Zde je paralela v duchovním životě: když rosteme ve zralosti a dospělosti v Kristu, získáváme lepší pochopení církve, jež je tělo Kristovo. Ve třech svých listech (1 K, Ř, Ef) Pavel pokládá důraz na církev jako tělo a vždy zdůrazňuje tři důležité pravdy: jednotu, rozmanitost a zralost.

I/ Z Ducha svatého se o letnicích zrodila církev jako Kristovo tělo.

Obrazem nebo metaforou církve jako těla je zobrazena předně jednota v rozmanitosti. *„Tělo je jedno, ale má mnoho údů... tak je to i s Kristem“* (v.12). Kristus se dnes projevuje světu Duchem skrze svoji církev, jež je jeho tělem složeným z živých lidských bytostí. Všichni křesťané jsou skrze jednoho Ducha údy jednoho těla. *„Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem“* (v. 13). Podobně evangelia i Skutky hovoří na šesti místech o křtu Duchem či v Duchu, což je specifické Ježíšovo dílo. Ježíš je křtitelem a Duch svatý je elementem, do kterého jsou všichni křesťané pokřtěni. Křesťané jsou v Duchu svatém a Duch svatý je v křesťanech, podobně jako jsme v Kristu a Kristus je v nás. Křest Duchem či v Duchu prožil každý, kdo přijal Ježíše Krista za svého Spasitele a Pána. Po přijetí Ducha svatého při znovuzrození je však třeba, abychom stále hlouběji zakoušeli moc a přítomnost Ducha svatého v našich životech. To se děje skrze nová naplňování Duchem svatým. *„Nechávejte se naplnit Duchem“* (Ef 5,18, Bible 21).

II/ Všichni křesťané jsou součástí jednoho těla a Bůh zařídil tuto rozmanitost.

Nespokojenost se svou funkcí v těle nemůže znamenat, že přestaneme být součástí těla. Těm, kteří se zdají být slabšími, méně významnými údý, má být prokazována zvláštní péče ve srovnání s jinými údý těla. Bůh to zařídil tak, že daroval zvláštní čest údým, které jsou přehlíženy. Božím záměrem je, aby v těle nedošlo k rozdělení, ale aby jednotlivé údý pečovaly o sebe navzájem. Jestliže tvoříme Kristovo tělo, potřebujeme jeden druhého nejen pro zdraví těla jako celku, ale také z toho důvodu, aby každý jednatel mohl působit na plný potenciál. Každý křesťan, který působí nezávisle na jiných, omezuje svou vlastní efektivitu a tak i efektivitu těla jako celku. Vzájemně se nejen potřebujeme, ale také se lišíme.

III/ Každý úd těla Kristova je jedinečný, specifický, nenahraditelný a neopakovatelný.

Každý z nás je jiný po stránce tělesné (vzhled, fungování tělesných funkcí), duševní (rozumová, emoční a sociální inteligence, temperament (flegmatik, choleric, sangvinik nebo melancholik). Byli jsme formováni různým prostředím a osobními zkušenostmi v rodině, ve škole, vzděláním, prostředím v církvi. Jsme rozdílní a jedině Bůh nás může držet pohromadě. Potřeba bezpečí je naplněna v ujištění, že jsme součástí jednoho těla Kristova. Jednota bez rozmanitosti tvoří uniformitu a uniformita vede ke smrti. Život je rovnováha mezi jednotou a rozmanitostí. Pokud však rozmanitost není pod kontrolou, ničí to jednotu a vede to k anarchii. Žádný člen nemá srovnávat nebo stavět do protikladu sebe sama s kterýmkoliv jiným členem, protože každý je jiný a každý je důležitý. Když jsem jiný, neznamená to, že jsem méněcenný. Rozmanitost v těle je dokladem Boží moudrosti. Každý člen potřebuje ostatní členy a žádný člen si nesmí dovolit být nezávislým. Ve zdravém lidském těle různé údý navzájem spolupracují. Rozmanitost může vést k rozdělení, když členové spolu navzájem soutěží a vede k jednotě, když pečují jeden o druhého. Jednota a rozmanitost musí být v rovnováze se zralostí a zralost přichází s láskou.

Duchovní dary bez lásky nám nic neprospějí (1 K 13)

I/ Duchovní dary, jakkoliv jsou vzrušující a úžasné, jsou neužitečné a dokonce destruktivní, pokud jimi není slouženo v lásce.

Proto uprostřed nejrozsáhlejšího pojednání o duchovních darech (1 K 12 a 14) Pavel vkládá nejrozsáhlejší pojednání o lásce (1K 13). Také ve všech pavlovských oddílech, které pojednávají o církvi jako o těle Kristově, je důraz na lásku. Záměrem duchovních darů je společný prospěch a růst církve (1 K 12,7; 14,3.5.12.17.26). Znamená to, že nemáme myslet na sebe sama, ale na druhé a to vyžaduje lásku.

Hlavním dokladem zralosti v křesťanském životě je rostoucí láska k Bohu a k Božímu lidu, právě tak jako láska ke ztraceným duším. Láska je „cirkulační systém“ (krevní oběh) Kristova těla. Jediný způsob, jak mohou být duchovní dary používány k slávě Boží a budování církve je takový, když jsou křesťané motivováni láskou. Ve v. 1-3 Pavel jmenuje pět duchovních darů (jazyky, prorocství, poznání, víru a dávání) a zdůrazňuje, že bez lásky jsou tyto dary ničím. Mohu být úspěšný, mít výsledky, být obdivován a oceňován, ale co se týká Boha a věčnosti bez lásky „*nic nejsem*“ a „*nic mi to neprospěje*“. V závěru této kapitoly (v. 8-13) Pavel ukazuje, že duchovní dary v tomto našem pozemském životě jsou jen částečné a pomínou. Jsou totiž nedokonalým opatřením pro nedokonalý svět a budou nepotřebné, když přijde to, co je dokonalé. Jestliže korintští se zaměřili a předně vyzdvihovali dar jazyků, prorocství a poznání,

Pavel ukazuje, že nejdůležitější a podstatné pro časnost i věčnost jsou „*víra, naděje a láska*“ (srov. 1 Te 1,3; 5,8; Ko 1,4-5; Ef 1,15-18), „- ale největší z té trojice je láska“ (v. 13).

II/ Pokud je láska základní, nenahraditelná a určující pro náš společný život jako křesťany, potřebujeme vědět, jaká je povaha a podstata lásky.

Jedním z našich největších problémů je definovat lásku. Populární kultura dnes za lásku vydává všelicos, co je protikladem toho, co Bible míní láskou. Pavel při popisu lásky používá slovesa, která jsou použita v přítomném pokračujícím čase, protože činy a postoje se stávají obvyklými. Pavel zde používá pět negativních sloves, které láska nečiní - „*nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch*“ (v. 4b-5a). Pavel zmiňuje tři způsoby, kdy nedovolujeme, aby slabosti druhých nás přiměly k nelásce - „*nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti*“ (v. 5b-6.a). Dokonale je zde popsán charakter samotného Ježíše. Láska není lidská kvalita, ale dar samotného Boha. V různých okolnostech a vztazích našeho každodenního života pouze láska je schopna vše vydržet, mít naději a vytrvat. Vše má svůj záměr. „*At' se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá*“ (v. 7). Láska pokračuje skrze smrt do věčnosti. „*Láska nikdy nezanikne*“ (v. 8a). Láska trvá věčně, protože „*Bůh je láska*“ (1 J 4,8.16).

Je-li láska znamenitější než všechny dary, pak láska sama nemůže být duchovním darem. Spíše představuje kardinální křesťanskou ctnost, první na seznamu „*ovoce*“ Ducha (Ga 5,22), Všechny charakteristiky lásky se projevují v ovoci Ducha svatého (Ga 5,22-23). Život sboru je třeba hodnotit v zrcadle této kapitoly předně podle toho, jaké jsou v něm konkrétní projevy lásky. Láska jako centrum křesťanské etiky musí zůstat hlavním zaměřením pro věřící v každé době a kultuře. Milovat Boha a milovat bližního (Dt 6,4-5; Lv 19,18) jsou podle Ježíše dvě největší Boží přikázání. „*Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci*“ (Mt 22,40).

Dar jazyků a výkladu jazyků (1 K 14,1-25)

I/ Dar jazyků

Mluvení v jazycích je mluvením k Bohu vyslovené ve slabikách, které jsou mluvcímu nesrozumitelné. Mluvení v jazycích působí osobní užitek mluvícího (v. 4) v tom, že je k prospěchu rozvoje jeho osobnosti v oblasti emocí, prohloubení přesvědčení a plné oddanosti. Duch svatý působí v jeho nevědomí a přivádí jeho psychický život k osobní celosti. „*Neboť kdo mluví jazykem, nemluví k lidem, nýbrž k Bohu; nikdo mu nerozumí, duchem mluví tajemství*“ (1 K 14,2). Pavel zde nemluví o tom, že Duch svatý se modlí skrze nás. Mluvení v jazycích pochází z „*ducha*“ osoby, jež mluví pod vlivem působení Ducha svatého. „*Neboť když se modlím jazykem, můj duch se modlí, avšak má mysl je bez užitku*“ (1 K 14,14, ČSP). Nejde o mluvení ve vytržení, jak chybně překládá ČEP, kdy by člověk ztratil vědomí svého okolí a sebekontrolu a byl nucen mluvit proti své vůli. „*Mluví-li někdo jazykem, at' mluví dva nebo nejvýše tři, a to jeden po druhém, a jeden at' vykládá. A jestliže tam není vykladač, at' ve shromáždění mlčí; at' mluví k sobě a k Bohu*“ (1 K 14,27-28, ČSP). Pavel tak udílí pokyny, at' jazykem mluví dva nebo tři a to jeden po druhém a pokud není ve shromáždění vykladač, nemají veřejně mluvit, ale pouze k sobě a k Bohu. Všechno toto ukazuje na velký stupeň sebekontroly.

„*V Zákoně je psáno: 'Jinými jazyky a ústy cizozemců budu mluvit k tomuto lidu, ale ani tak mě nebudou poslouchat', praví Hospodin. Mluvení jazyky není tedy znamením k víře, nýbrž k nevěře, prorocká řeč však nevede k nevěře, nýbrž k víře. Když by se tedy sešel celý sbor a všichni by mluvili jazyky, a vešli by prostí lidé nebo nevěřící, cožpak neřeknou, že blázníte?*“ (1 K 14,21-23). Mluvení jazyky je „*znamením ...k nevěře*“ tj. vedlo by nevěřící k odmítnutí

poselství a k potvrzení jejich nevěry. Proto Pavel varuje korintské, aby nedávali takové znamení nevěřícím, kteří přichází do shromáždění, neboť jejich reakcí by bylo, že věřící jsou blázni. Naopak proroctví je pozitivním znamením Božího požehnání k víře, protože „*prorocká řeč však nevede k nevěře, nýbrž k víře*“.

Podle Nového zákona nemluví všichni znovuzrození křesťané jazyky. Pavlova otázka, „*Mluví snad všichni jazyky?*“ (1 K 12,30) v řeckém znění (s částicí μή) vypovídá, že odpověď je jednoznačně negativní. Pavel nikde nevaruje věřící, že by se měli bát démonického padělku při mluvení jazyků, protože počítá s tím, že Duch svatý mocně působí v životech věřících. „*Proto vám zdůrazňuji, že žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: 'Ježíš buď proklet', a že nikdo nemůže říci: 'Ježíš je Pán', leč v Duchu svatém*“ (1 K 12,3). Je si jist, že když věřící mluví z moci Ducha svatého a vyznávají Ježíše za Pána, nikdy nebudou Kristu zlořečit. Musíme se však vyvarovat naivního přijetí jakéhokoliv mluvení v jazycích jako pocházejícího od Boha. Tento fenomén je běžný v různých kulturách a kulturech pohanského charakteru, a proto musí být vždy posuzován kritérii, které Pavel uvádí v kap. 12-14. Některé projevy, které nacházíme mezi nevěřícími, jsou psychologickými nebo dokonce satanskými padělky pravého biblického daru.

II/ Dar výkladu jazyků

Pavel dále argumentuje s těmi, kteří v Korintě položili důraz předně na jazyky tím, že uvádí sám sebe za příklad. Pokud by jim nepřinesl nějaké zjevení, poznání, proroctví nebo učení, jaký by z toho měli prospěch (v. 6). Uvádí dva příklady. Pokud by při hře na flétnu nebo kytaru nebyly vydávány odlišné tóny, nebylo by možné rozpoznat nápěv (v. 7). Pokud by polnice vydala nejasný zvuk, kdo by se připravil k bitvě. (v. 8). Pavel aplikuje tuto ilustraci na korintské. Jestliže v jazycích nepromluvíme srozumitelné slovo, jak má kdo poznat, co se říká? Budeme mluvit „*do větru*“ (v. 9, ČSP).

ἐρμηνεία γλωσσῶν „*výklad jazyků*“ (1 K 12.10) neznamena nutně pouze dar překladu jednoho jazyka do druhého. Řecké slovo ἐρμηνεία je např. použito tehdy, když Ježíš učedníkům jdoucím do Emaus „*začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma*“ (L 24,27). Pavel zde nemusí myslet na překlad z jednoho jazyka do druhého, ale na rozpoznání toho, co Duch říká skrze toho, kdo mluví v jazycích. Nemusí tedy jít o překlad, ale o odpověď Boha Otce na modlitbu svého dítěte (Ř 8,26-27). Pokud je toto správné pochopení, pak se jedná o výklad mysli a srdce Božího skrze Ducha jako odpověď na modlitbu jeho dítěte. Tato perspektiva vysvětluje, proč výklad jazyků někdy bývá mnohem delší nebo kratší než doba mluvení jazyky. Vysvětluje to též, proč Pavel kombinuje dar proroctví a dar mluvení jazyky s výkladem jako působící se stejným účinkem (14,5) – obojí jsou nástrojem Boží komunikace své mysli svému lidu.

III/ Pavlova diskuze o duchovních darech je vysoce aktuální v našich dnech

Dary, zvláště ty, které se zdají více nadpřirozené, mají tendenci stát se kontroverzními a rozdělovacími dnes jako tomu bylo v 1. století v Korintě. Po letech, kdy se dary Ducha svatého opomíjely, pod vlivem důrazů letničního a charismatického hnutí se v dnešní době téměř všechny církve zaměřují také na duchovní dary. Apoštol Pavel nejen korintské křesťany, ale i nás naléhavě vyzývá: „*usilujte o duchovní dary*“ (1 K 14,1) a povzbuzuje, „*když tak horlivě usilujete o duchovní dary, snažte se, abyste měli hojnost těch, které slouží růstu celé církve*“ (1 K 14,12). Všichni věřící ve sboru jsou povoláni k rozmanité službě, která slouží k růstu celé církve. Pokud rozpoznám, že Bůh žehná určité konkrétní službě v mém působení a rozpoznají

to i další lidé ve sboru, jedná se o duchovní dar, který jsem z Boží milosti přijal. Pak je třeba rozvíjet tento dar tím, že se na tuto konkrétní službu soustředím a zkušenostmi v této službě roste i ovoce této služby, jež je k prospěchu ostatním. Pavel vybízí svého blízkého spolupracovníka Timotea: „*Proto ti kladu na srdce, abys rozněcoval oheň Božího daru, kterého se ti dostalo vzkládáním mých rukou*“ (2 Tm 1,6). I nám je dána s duchovním darem odpovědnost, abychom tuto hřivnu nenechali ležet ladem (srov. Mt 25,25), ale aby tento dar byl tím, že jej používám, rozněčován jako plamen ohně. I v této souvislosti platí Ježíšovo slovo: „*Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více*“ (L 12,48).

Dar proroctví (1 K 14,1-25)

Láska musí být prioritou, o kterou se především usiluje v křesťanském shromáždění, protože se jedná o „*vzácnější cestu*“ (1 K 12,31). Pavel však připojuje též výzvu „*usilujte o duchovní dary, nejvíce o dar proroctví*“ (1 K 14,1). Slova o daru proroctví v Novém zákoně ukazují, že by nemělo být definováno jako „předvídání budoucnosti“, ani jako „vyhlašování slova od Pána“ ani jako „mocné kázání“, ale spíše se jedná o slovo, kdy lidé svými vlastními slovy vyjádří něco, co Bůh spontánně vložil do jejich mysli. Obsahuje Boží oslovení pro konkrétní situaci. Proroctví naplňuje tři potřeby lidského srdce – posiluje (buduje, vzdělává), povzbuzuje i napomíná (παράκλησις) a utěšuje (v. 3, ČSP). Pokud ve sborovém společenství zazní proroctvé slovo, nevěřící nebo hledající bude usvědčen jako hříšník, vyjdou najevo skryté věci v jeho srdci, pokoří se a vyzná, že Bůh je v církvi mocně přítomen (v. 24-25). Dar proroctvé řeči v dnešní době znamená pochopení toho, co Bůh ode mne žádá v současné konkrétní situaci mého života. Nový zákon jasně rozlišuje mezi kázáním evangelia, vyučováním a prorokováním.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že služba prvních apoštolů povoláných Ježíšem Kristem spolu se službou proroků, kteří spolu s apoštoly položili základ církve, je jedinečná a neopakovatelná. Povzbuzování apoštola Pavla k usilování o proroctvé dar neznamena, že by nějaký křesťan mohl být v jedné rovině s novozákonními proroky v Ježíšově době, kteří spolu s apoštoly tvoří jednu provždy položený základ církve, kde úhelným kamenem je sám Ježíš Kristus (Ef 2,20). Pokud se mluví o apoštolském nebo proroctvé daru křesťanů dnes, musí být podřízen autoritativnímu vyučování původních apoštolů a proroků, jež je obsaženo v biblickém kánonu Nového zákona. Proroctvé slovo dnes nemá stejnou autoritu, jako má slovo Písma, které je nejvyšší autoritou pro každého křesťana v každé době a nikdy s ním nemůže být v rozporu. K tomu ukazují Pavlovy pokyny pro prorokování v církvi. „*Z proroků ať promluví dva neb tři a ostatní ať to posuzují. Dostane-li se zjevení jinému ve shromáždění, nechť ten první umlkne. Jeden po druhém můžete všichni proroctvé promluvit, aby všichni byli poučeni a všichni také povzbuzeni. Prorok přece ovládá svůj proroctvé dar*“ (1 K 14,29-32). Při proroctví mají ostatní pozorně naslouchat a „*posuzovat*“ (ČEP) „*rozsuzovat*“ (ČSP, Bible 21) tj. odlišovat dobré od zlého, dobré přijímat a zbytek odmítat (to je obsaženo ve zde použitém řeckém výrazu διακρίνω „odlišovat, rozlišovat, vynést rozsudek“). Pokud by proroctví bylo absolutní božskou autoritou, bylo by hříchem něco takového činit. Vidíme tedy, že novozákonní proroctví nemá autoritu samotných Božích slov v Písmu. Také by nebylo dovoleno, aby někdo přerušoval starozákonního proroka a nedovolil mu dokončit jeho poselství. Pavel to však přikazuje pro prorokování lidí v dnešní době. Na jiném místě píše: „*Plamen Ducha nezhášejte, proroctvémi dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte*“ (1 Te 5,19-21). Kdyby věřící považovali proroctví za totožné s autoritou Božího slova, pak by Pavel nikdy nemluvil o tom, aby jim nepohrdali. Když zde Pavel říká, „*všecko zkoumejte, dobrého se držte*“ musí to

zahrnovat i prorocké slovo, které zmínil v předcházející větě. Znamená to, že prorocké slovo může obsahovat některé věci, které jsou dobré a některé věci, které nejsou dobré. Toto by nikdy nemohlo být řečeno o slovech starozákonních proroků nebo o vyučování novozákonního apoštola.

Pavel zdůrazňuje speciální hodnotu prorocké řeči a chce, aby jej každý křesťan ve sboru užíval. Jedná se o dar, který jedinečně posiluje církev a je přístupný všem členům. Všichni křesťané mají o tento dar horlivě usilovat, ať již Pán se rozhodne jim jej udělit nebo nikoliv. Každý křesťan může být použit k udělení daru prorocké řeči, ale pouze některým je udělován s takovou pravidelností, že jsou rozpoznáni jako ti, kdo obdrželi Boží dar prorockého úřadu. Dar prorocké řeči je třeba odlišit od úřadu nebo služby proroka. Ti, kteří prorocké slovo používají pravidelně, jsou v Novém zákoně nazýváni proroci (Sk 13,1; 21,10). Promluvit prorocky však může kterýkoli věřící. „*Jeden po druhém můžete všichni prorocky promluvit, aby všichni byli poučeni a všichni také povzbuzeni*“ (1K 14,31). Samozřejmě to neznamená, že každý věřící bude schopen prorokovat (1 K 12,29). Pavel dar prorokování oceňuje tak vysoko, že vyzývá, „*usilujte o duchovní dary, nejvíce o dar prorocké řeči*“ (1K 14,1). Je to dáno tím, že hlavním Pavlovým zájmem je *οἰκοδομή* „budování, vzdělávání, užitek“ církve Kristovy (výraz je užit v této kapitole sedmkrát - v. 3,4 (dvakrát), 5,12,17,26). Proto na konci své diskuze o duchovních darech říká, „*A tak, bratři moji, horlivě se snažte prorokovat*“ (1K 14,39).

Pořádek při bohoslužbách (1 K 14,26-40)

Korintský sbor měl problémy s nepořádkem při společných shromážděních. Používali duchovní dary k tomu, aby se líbili sami sobě a ne, aby pomáhali ostatním. Proto je musí napomínat. „*Ve všem ať panuje slušnost a pořádek*“ (v. 40, Bible 21). Povzbuzuje je v tom, aby jednotliví členové sboru přispívali svými specifickými dary. „*Když se scházíte, každý něco přináší - někdo píseň, někdo vyučování, někdo zjevení, někdo jazyk a někdo výklad. Ať se to všechno děje k vzájemnému posílení*“ (v. 26. Bible 21). Ve sborové praxi je třeba kombinace sborového pořádku v rovnováze se svobodou při používání duchovních darů i při bohoslužbě.

I/ Řád používání daru jazyků (27-28).

Pavel omezuje počet mluvení jazyků s výkladem na dva až tři, protože jinak by se nemohly uplatnit další důležité služby. Mluvení jazyky má osoba pod kontrolou a může rozhodnout, zda bude nebo nebude mluvit jazyky. Pokud není přítomen někdo, kdo je schopen vykládat smysl toho, co je v jazyku pověděno, pak má mluvit v jazycích jen potichu pro sebe a před Bohem.

II/ Řád používání daru prorocké řeči (29-33)

Obdobný pořádek platí i pro prorokování ve shromáždění církve. Když působí Duch svatý, různí služebníci projevují sebeovládání jako ovoce Ducha svatého (Ga 5,23). „*Prorok přece ovládá svůj prorocký dar. Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje*“ (v. 32-33). Prorocké slovo je určeno k tomu, aby všichni přítomní byli poučeni, povzbuzeni nebo napomenuti Božím oslovením do své konkrétní situace. Každé prorocké slovo musí být též rozsuzováno (v. 29), což je odpovědností celé církve (1 Te 5,21; 1 J 4,1-8). Nemá to být jen vedení sboru nebo samotní proroci. Když někdo prorokuje do konkrétní situace nějaké osoby, má tato osoba právo i odpovědnost rozsuzovat, zda a do jaké míry se jedná opravdu o prorocké slovo. Při rozsuzování prorocké řeči je třeba si klást otázky: Oslaví to Boha? Je to podle Písma? Vzdělává to církev? Poddává se mluvčí úsudku církve? Projevuje ten, kdo mluví prorocké slovo ve svém životě ovoce Ducha svatého? Je to řečeno v lásce?

III/ Řád pro provdané ženy ve shromáždění (v. 34-36)

Zřejmě v Korintě provdané ženy ignorovaly princip podřízenosti svým mužům (v. 34) a způsobovalo to zmatek a nepořádek při bohoslužbách církve. Při pochopení role žen v církvi (v. 33-36) je třeba si povšimnout tří základních skutečností: 1/ Ženy se v křesťanských shromážděních modlily a prorokovaly (11,5). 2/ Zákon požadoval uznání rozdílných rolí mužů a žen a také v novozákonní době platí, kdy ženy mají být poddány svým mužům (Ef 5,23-24). 3/ Žena poddaná svému muži má hledat vysvětlení nejasných věcí doma u svého manžela a ne rušit při shromáždění stálým kladením otázek. Někteří vykladači se domnívají, že příkaz „*ženy nechť ve shromáždění mlčí*“ (v. 34) se týká toho, že při společném shromáždění nemají ženy rozsuzovat proroctví.

IV/ Autorita apoštolského vyučování (v. 37-40)

Pavel končí téma o duchovních darech (kap. 12-14) a specifické vyučování o daru proroctví a jazyků (kap. 14) vyjádřením své apoštolské autority: „*Pokládá-li se někdo za proroka nebo za člověka obdařeného Duchem, měl by poznat, že to, co vám píšu, je přikázání Páně. Kdo to neuznává, nedojde sám uznání*“ (v. 37-38). V Korintě mnozí křesťané sami sebe považovali pro své duchovní obdarování za duchovní autority ve věcech víry. Pavel ukazuje, že skutečně duchovní člověk není arogantní, prosazující sebe sama, ale přijímá autoritu těch, kteří mu byli dáni jako autority v Pánu. Kdo se domnívá, že on sám má pravdu a ostatní, včetně vedení sboru se mýlí, je nepoddajný a nebezpečný. Boží slovo nás žádá, abychom uznávali duchovní autority a podřizovali se jim. „*Poslouchejte ty, kteří vás vedou, a podřizujte se jim, protože oni bdí nad vámi a budou se za vás zodpovídat*“ (Žd 13,17). Kdo neuznává autoritu, nemůže být sám autoritou.

Vzkříšení Krista (1 K 15,1-19)

I/ Základní obsah evangelia (v. 1-11)

Pavel zde připomíná základní obsah evangelia, které korintským od počátku zvěstoval. Skrze ně byli spaseni, pokud se jej drží tak, jak je zvěstoval. Pavel jim předal to, co sám přijal. Jedná se o osobní předávání tradice od očitých svědků o faktech, která zahrnují Ježíšovu smrt a vzkříšení. Základní fakta evangelia jsou, že Kristus zemřel, byl pohřben, třetího dne vstal z mrtvých a ukázal se řadě svých učedníků. Kristův pohřeb potvrzuje realitu smrti i vzkříšení. Kristova smrt a vzkříšení nastala podle Písem a v souladu s nimi.

Kristovo vzkříšení mohli potvrdit mnozí lidé, kteří v Pavlově době dosud žili. Petr, dvanáct apoštolů, 500 bratří, Jakub, všichni apoštolé a naposledy ze všech Pavel. „*Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně*“ (v. 8). Pavel je si vědom toho, že jako ten kdo pronásledoval církev, jen z mimořádné Boží milosti může být počítán mezi apoštoly. Boží milost se slitovala nad nehodnou osobou a mimořádným způsobem při něm pracovala.

II/ Důsledky popírání Kristova vzkříšení (v. 12-19)

Pavel zkoumá důsledky tvrzení některých korintských křesťanů, kteří říkají, že není zmrtvýchvstání těla. Jestliže není zmrtvýchvstání, pak ani Kristus nevstal z mrtvých. Jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je evangelium prázdné a prázdná je i víra křesťanů. Apoštolské svědectví o tom, že Bůh vzkřísil Krista, je pak falešné. „*Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!*“ (v. 19). Věřící, kteří zemřeli, jsou ztraceni a nikdo nemůže očekávat život po smrti. Vzkříšení má prvořadou důležitost, protože vše, čemu jako křesťané věříme, na tom závisí.

Vzkříšení Krista tvoří samotné centrum křesťanské víry. Když Pavel byl na soudním přelíčení před židovskými vůdci, shrnul obžalobu proti němu takto: „*Jsem souzen pro naději ve zmrtvýchvstání*“ (Sk 23,6). Když zvěstoval evangelium pro Athény, bylo to možné shrnout do slov, „*Kázal o Ježíšovi a o zmrtvýchvstání*“ (Sk 17,18). Jeho důraz na vzkříšení v 1 K 15 neodporuje jeho výroku „*mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného*“ (1 K 2,2), protože *Kristova smrt a vzkříšení jsou neoddělitelné*.

Popírání reality vzkříšení zůstává centrálním problémem soudobé kultury. Ateismus obvykle odmítá možnost existence všech nadpřirozených sil a často si nárokuje „výsledky“ moderní vědy. Ale revolucemi v moderní fyzice spojené s Einsteinem a Heisenbergem, vědci, kteří rozumí svým disciplínám, se častěji brání vylučovat Boha a nadpřirozené z vědeckých důvodů. Historici obvykle rozpoznávají absurditu většiny navrhovaných alternativ vzkříšení – mdloby, ukradené tělo nebo nesprávný hrob, masové halucinace atd. Křesťanství stojí a padá pravdou o Kristově zmrtvýchvstání. Vzkříšení je tak nejen centrem křesťanské víry, ale také soudobé apologetiky. Křesťané musí apelovat na více než své osobní svědectví, musí rozpoznávat historické doklady, jež jsou na jejich straně.

Důsledky Kristova vzkříšení (15,20-34)

I/ “V Kristu budou všichni obživeni” (v. 22, ČSP).

Pavel argumentuje proti těm, kteří popírají těla z mrtvých vzkříšení, a předkládá důsledky Kristova vzkříšení pro aktivitu křesťanů v jejich životě. Kristovo vzkříšení je pravdivé a je garancí vzkříšení těch, kteří zesnuli. Kristus vstal jako prvotina těch, kteří zemřeli. Prvotina žně naznačuje, že přijde ještě další sklizeň. Smrt přišla na svět skrze člověka (Gn 2 2,17) a vzkříšení přišlo též skrze člověka. Všichni, kdo jsou v Adamovi, umírají a všichni, kdo jsou v Kristu, budou obživeni. Tento proces má svůj pořádek. První vstal Kristus a po něm vstanou ti, kdo jsou Kristovi. Konec nastane tehdy, když Kristus odevzdá království Otci a zruší vládu všech mocností. Bude kralovat, dokud Bůh nepoloží všechny nepřátele pod jeho nohy (Ž 8,7). Když bude vše podřízeno pod jeho nohy, pak Syn se podřídí svému Otci, aby Bůh byl všechno ve všem. Pavel tak ukazuje, že ztracený ráj je znovu získán a obnovení všeho pod vládu Bohu, jako tomu bylo na počátku. Kristovo vzkříšení je toho všeho garancí.

Pavel vyučuje v Ř 6,3-5, že křesťané jsou pohřbeni s Kristem a povstávají k novotě života a jsou s ním spojeni v jeho smrti a vzkříšení. Tato duchovní zkušenost, k níž ukazuje vodní křest, není pouze odkazem k „duši“, ale k celé osobě včetně jejího těla. Druhým argumentem je jeho vlastní služba, která jej uváděla do stálého nebezpečí (2 K 11,23-28). Denně čelil smrti. Pohané tvrdili, že si máme dopřávat požitky našich tělesných smyslů, protože ty pomínou smrtí našeho těla. „*Jestliže mrtví nevstanou, pak jezme a pijme, neboť zítra zemřeme*“¹. Pavel však varuje křesťany, aby se nedali strhnout na falešnou cestu. Cituje filozofa Menandera ‘špatná společnost kazí dobré mravy’. Ti kdo vyučovali o nesmrtelnosti duše a důsledkem toho bylo užívání si tělesných požitků, tvořili tuto „špatnou společnost“, před jejímž vlivem Pavel varuje křesťany. Mají vystřízlivět a přestat hřešit.

II/ Důsledky Kristova vzkříšení

Vzkříšením Krista začal nový věk, počátek nového stvoření. Kristus je prvotinou obrovské úrody, kam patří všichni, kdo jsou v Kristu a kdo patří Kristu. Zatím však tato realita má svá omezení pro smrtelnost našich těl. Vzkříšení našich těl je zatím budoucí událost, která však je jistá, protože je důsledkem události Kristova vzkříšení. Kristus je jako Adam předkem nového lidství. Vzkříšení lidského těla v budoucnosti má velký dopad na naše osobní životy.

Pavel uvádí tři oblasti křesťanské zkušenosti, které jsou dotčeny faktem vzkříšení.

1/ Evangelizace (v. 29).

Když není vzkříšení, proč bychom měli ostatním vydávat svědectví o Ježíši a získávat je pro Krista. V druhém století některé heretické skupiny praktikovaly „zástupný křest“, ale církvev tuto praxi nikdy nepřijala. Spasení je osobní věcí a člověk se musí osobně rozhodnout je přijmout a teprve na základě své víry je pokřtěn.

2/ Utrpení (v. 30-32).

Pavel byl pro nepřátelské útoky jiných lidí neustále ohrožen na životě a blízko smrti. Svě životní prožitky při zvěstování evangelia popisuje v 2 K 11,24-27. Proč vůbec snášet utrpení, když bychom nevěřili ve vzkříšení? „*Jezme a pijme, stejně zítra zemřeme!*“ (Iz 22,13). Člověk je osobou, která má ducha a tělo. Náš duch je spasen, již nyní jsme Božími dětmi, které mají jistotu spasení (Ř 8,15-17). Stále ještě však očekáváme „*vykoupení svého těla*“ (Ř 8,23).

3/ Oddělení od hříchu (v. 33-34).

Třetí důsledek vzkříšení zmíněný Pavlem je velmi praktický: pokud by korintští ztratili víru ve vzkříšení, otevřeli by dveře laxnímu morálnímu chování. Nechali by se určit standardy těch, kteří žijí kolem nich, protože „*špatná společnost kazí dobré mravy*“ (v. 33). Tělo věřících je Božím chrámem a musí být oddělováno od hříchů světa. (2 K 6,14-7,1). O některých tzv. křesťanech platí: „*Někteří nemají ani ponětí o Bohu*“ (v. 34b). Pavel korintské, spoléhající na své poznání napomíná: „*Vystřízlivějte, jak se sluší, a nehřešte*“ (v. 34a). Špatné myšlení o vzkříšení nebo o jiných základních člancích víry nevyhnutelně vede ke špatnému jednání.

Kristovo vzkříšení přináší nadějnou perspektivu života a lidských dějin. Správná perspektiva na život, který teprve přijde, nám umožňuje riskovat naše životy kvůli Kristu v nebezpečných situacích. Naděje vzkříšení dává záměr a význam celým lidským dějinám. Nemusíme se bát, že svět bude končit nukleárním holocaustem, protože Písmo učí, že konec světa nastane Kristovým návratem, kdy bude realizován Boží konečný záměr.

Vzkříšené tělo (1 K 15,35- 58)

I/ Povaha vzkříšeného těla

Stvořitel určil každé formě života na tomto světě různou podobu, tvar, tělo. Rostliny mají různou podobu, různá jsou těla hmyzu, ryb, ptáků, zvířat a jiné je lidské tělo. Všechna těla na této zemi jednou zemřou a pominou. Již prvnímu člověku Adamovi Bůh řekl: „*Prach jsi a v prach se navrátíš*“ (Gn 3,19). Naše pozemská těla nemohou mít podíl na Boží slávě. Když budeme vzkříšeni, přijmeme oslavené tělo, které bude vhodné pro nový život v nebi. Nebude to již tělo pozemské, ale nebeské. Na místo pomíjitelného těla obdržíme tělo nepomíjitelné, přirozené tělo bude proměněno v duchovní tělo tj. fyzické tělo plně prostoupené a zmocněné Duchem svatým, jež je nesmrtelné. Toto nové tělo je určeno k službě a chvále Boha po celou věčnost. Všechny lidské bytosti mají podíl na charakteristikách Adama. První člověk Adam byl z prachu země a stal se „*duší živou*“. Poslední Adam, Ježíš je však „*Duchem oživujícím*“ a vzkříšen z mrtvých, zjevil svůj pravý počátek jako člověk z nebe. Tento pravý člověk z nebe byl určen zaujmout své místo po pravici Boha Otce. Všichni, kdo mu patří, ponosou jeho obraz, a budou sdílet tělo podobné jeho vzkříšenému tělu.

Abychom si přiblížili rozdíl mezi naším současným pozemským tělem a vzkříšeným tělem, Pavel používá přirovnání mezi semenem a rostlinou. Pavlova slova si připomeňme v překladu Slovo na cestu. „*Když semeno zapadne do země, vzejde z něho nová rostlinka – ono samo však*

zatím „zemře“, zanikne. Co ze semene vyklíčí, ani zdaleka se mu nepodobá; zasel jsi suché zrno pšenice nebo něčeho jiného, ale životu skrytému v tom semeni dá Bůh novou, nádhernou podobu, nový tvar, jaký sám určil“ (v. 36-38).

Jaké bude naše vzkříšené tělo, můžeme poznávat též na tom, jaké bylo Ježíšovo vzkříšené tělo, když se zjevoval po 40 dní svým učedníkům. Toto tělo bylo fyzické, viditelné, učedníci se jej mohli dotýkat. „*Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.*“ To řekl a ukázal jim ruce a nohy“ (L 24,39-40). Ježíšovo vzkříšené tělo bylo tak pevné a hmotné, že mohlo procházet zdí, jako člověk prochází řídkou mlhou. Přesto jej ve vzkříšeném těle mohli rozpoznat a Ježíš jim ukazuje na ruku, nohou a boku stopy zranění při ukřížování a Tomáše vybízí, aby si na ně sáhl (J 20,19-28). I naše vzkříšená těla budou mnohem slavnější, než ta naše současná, nebudou již omezena hříchem, slabostí a nemocemi. Nikdo se nebude muset stydět za to, jak vypadá a vzájemně se na věčnosti poznáme a budeme se těšit jeden z druhého. Všichni budeme plně poslušní Bohu, prostoupeni Duchem svatým a podobni Ježíši Kristu, nejen tělesně, ale také psychicky a duchovně. Naše vzájemné vztahy k druhým lidem budou daleko vzácnější, než je tomu dnes i v tom nejlepším manželství. „*Když lidé vstanou z mrtvých, nežení se ani nevdávají, ale jsou jako nebeští andělé*“ (Mk 12,25).

II/ Tělesné vzkříšení nastane při Kristově návratu v moci a slávě na tuto zem.

Ne všichni věřící nejprve zemřou, protože někteří se dožijí Kristova návratu. Všichni však projdou naráz proměnou a dostanou oslavená těla při zvuku poslední polnice. Vrcholem série těchto událostí bude přemožení samotné smrti, jak to předpovídal již Izajáš (Iz 25,8) a jak je psáno v proroku Ozeáš: „*Kde je, smrti, tvá morová rána? Podsvětí, kde je tvůj smrtící žár?*“ (Oz 13,14). Smrt je zlo, které existuje pro lidskou vzpouru proti Bohu. Zákon odsuzuje všechny hříšníky a v hřích má svou moc ze Zákona. Smrt, hřích a Zákon jsou přemoženy v Ježíšově smrti a vzkříšení. Toto vítězství je dar Boží milosti, za který mu patří dík. Pravda je silnější než lež, dobro je silnější než zlo. Láska je silnější než nenávisť a život je silnější než smrt. Pro tuto slavnou naději Pavel i nás vyzývá, aby byli pevní a nepohnutelní v Pánu. Potřebujeme být střízlivými realisty posilovaní horlivou nadějí ve vzkříšení, stále horlivější v díle Páně ve vědomí toho, že naše práce v Pánu není marná.

Sbírka pro potřebné, osobní plány, pokyny a pozdravy (1 K 16)

I/ Sbírka pro potřebné

Během své třetí misijní cesty Pavel věnoval velkou pozornost penězům, které byly sbírány pro chudé v Jeruzalémě. Nešlo jen o pomoc potřebným, ale představovalo to jedinečné gesto solidarity křesťanů z pohanů vůči křesťanům ze Židů. Židé v diaspoře posílali dary svým soukmenovcům v Jeruzalémě, avšak fakt, že církve složené z pohanů zasílaly peníze pro židokřesťany, ukazoval, že evangelium dokáže zlomit rozhodující rasové bariéry. Pavel si je vědom, že pohané dlužili materiální pomoc Židům za duchovní požehnání, které obdrželi jako podíl na jejich duchovních darech (Ř 15,25-27). Na jeruzalémské konferenci se Pavel k tomu zavázal (Ga 2,10). Pavel nejen kázal evangelium, ale dbal také na to, aby věřící pomáhali těm, kteří měli fyzické a materiální potřeby. Nechtěl, aby sbírka na chudé v Jeruzalémě se konala teprve, až přijede. Vyzývá tedy k tomu, aby první den v týdnu, tj. v neděli, kdy se první křesťané shromažďovali, každý oddělil část svého příjmu, „*kolik si můžete dovolit*“ (v. 2b, Bible

21). Vybrané peníze pak Pavel spolu s církví doporučenými osobami a průvodními listy dopraví jako dar vděčnosti do Jeruzaléma.

II/ Osobní plány a pokyny

Pavel po projití Makedonií se chystá strávit v korintském sboru zimu v očekávání, že mu pomohou na jeho další cestě. Touží přinést sbírku do Jeruzaléma a poté navštívit Řím. V současnosti je v Efezu, kde má otevřené dveře pro zvěstování evangelia, ale také musí čelit mnohým nepřátelům. Chystá se zde zůstat až do letnic. Výsledkem Pavlova rok a půl dlouhém pobytu Pavlova v Efezu bylo, že „*všichni obyvatelé provincie Asie mohli slyšet slovo Páně*“ (Sk 19,10). Samozřejmě si je vědom toho, že je ve svých plánech závislý na Božím prozřetelném vedení – „*dovolí-li to Pán*“ (v. 7).

Na závěr svých dopisů Pavel často jmenuje různé lidi, kteří byli součástí jeho života a služby. Nebyl jen evangelistou, který získává duše pro Krista, ale také ten, kdo pracuje v týmu se svými spolupracovníky. Pavlovi záleží na tom, aby při návštěvě jeho osvědčeného spolupracovníka Timotea (Fp 2,19-23) jej korintští přijali tak, aby se u nich mohl cítit dobře, nepodceňovali jej pro jeho mládí a pak jej vyslali v pokoji k němu. Korintští si přáli návrat Apolla. Pavel na něj naléhal, aby se navrátil do Korintu. Ten však nechtěl jít už nyní, ale až se ukáže vhodná příležitost. Pavel nepoužil své apoštolské autority, aby umístoval pracovníky proti jejich vůli. Je též zřejmé, že mezi Pavlem a Apollem nebyl soupeřivý vztah.

Pavel prosí korintské též o to, aby byli ochotní se podřízovat Štěpánovi a jeho rodině, kteří se stali jako první křesťany v Řecku a jsou jim vzácným příkladem nasazení ve službě ostatním věřícím. Pavlovo srdce potěšil příchod Štěpána, Fortunáta a Achaika, kteří mu nahradili nepřítomnost korintských. Takových lidí je třeba si vážit. Také současná církev potřebuje takové lidi, kteří budou sloužit potřebám druhých lidí dary, kterými je Bůh obdařil. Vedoucí mají být velcí ve službě druhým.

III/ Pozdravy

Pavel končí pozdravy církví z římské provincie Asie, jejímž hlavním městem byl Efez. Bývalí členové sboru v Korintě (Sk 18,2-3), Akvilas a Priska zasílají své srdečné pozdravy spolu s církví, jež se schází v jejich domě. Apoštol Pavel se s těmito manželi setkal v Korintě, kde dělali stany, tj. vykonávali stejné řemeslo jako Pavel (Sk 18,1-3). Když se Pavel přestěhoval z Korintu do Efezu, přestěhovali se s ním a pomáhali mu ve službě. Každý sbor má být vděčný za manžele, kteří se ve sboru společně vydávají v službu a pomáhají vedoucím. Dále Pavel vyřizuje pozdrav od všech bratří, kteří byli zřejmě Pavlovi spolupracovníci. Až do této doby psal dopis jeho sekretář (písař) a nyní Pavel připojuje pozdrav svou vlastní rukou. Připojuje závažné varování, „*Kdo nemiluje Pána, ať je proklet! Maranatha!*“ (v. 22). „*Maranatha!*“ znamená v aramejštině „*Pane, přijď!*“ Tento list začal pozdravem milosti (1,3) a jím také končí a Pavel připojuje ujištění, že jeho láska v Kristu Ježíši s nimi všemi zůstává. Nejen korintským, ale i nám platí apoštolská výzva: „*Bud'te bdělí, stůjte pevně ve víře, bud'te stateční a silní! Všecko necht' se mezi vámi děje v lásce*“ (v. 13-14).